

341. 562
(497.1)

ALJEVSKA MORNARICA

SKM-IX-3

UPUT

za primenu međunarodnog po-
morskog ratnog prava u
Kraljevskoj mornarici

1959.

KRALJEVSKA MORNARICA

SKM-IX-3

Уведено у нови инвентар бр.

1 јануара 1942 год.

Београд.

3327

za primenu međunarodnog po-
morskog ratnog prava u
Kraljevskoj mornarici

Министарства Правде
Бр. 4372

Evidencija sadržaja i izdavanje:
Operativno odeljenje Štaba mornarice

1939

ŠTAMPARIJA ŠTABA MORNARICE

1939

KRALJEVSKA MORNARICA

SKM-IK-3
Ako se ne može da se izdaje na ovom putu
da se učini novi put
da se učini novi put
da se učini novi put

PUT

za putovanje međunarodnog boj-
morskog ratnog broda u
Kraljevskoj mornarici

Inver.

38935

Evidencija saobraćaja i izdavanja
Obveznik odeljenje Štaba

1938

ŠTAMPARIJA ŠTABA MORNARICE

I Z M E N E I D O P U N E

Broj dopune	Broj i datum svoje komande	Naredenje po kome je izmena izvršena	Izmena i (dopuna)			Primedba	Potpis
			izvršena na stranama	Ulepšeni kuponi	Datum izvršenja		

N A R E D U J U M :

- 1) Da se "Uput za primenu međunarodnog pomorskog ratnog prava u Kraljevskoj mornarici", SKM-IK-3 stampa u štampariji Štaba mornarice u 500 (petsto) primeraka u formatu 3 za potvrđivanje povezom:
- 2) Da evidenciju sadržata i dodavanja vodi Opština odelenje Štaba mornarice;
- 3) Da ovaj Uput stupi odimat na snagu.

v.d. komandanta,

vice-admirala:

Mar. L. Poli, s.r.

| Božić
s
a
t
o
v
i
c
a |
|---|---|---|---|---|---|---|---|---|---|
| Izmene i dopune | | | | | | | | | |
| Uput za primenu međunarodnog pomorskog ratnog prava u Kraljevskoj mornarici | Uput za primenu međunarodnog pomorskog ratnog prava u Kraljevskoj mornarici | Uput za primenu međunarodnog pomorskog ratnog prava u Kraljevskoj mornarici | Uput za primenu međunarodnog pomorskog ratnog prava u Kraljevskoj mornarici | Uput za primenu međunarodnog pomorskog ratnog prava u Kraljevskoj mornarici | Uput za primenu međunarodnog pomorskog ratnog prava u Kraljevskoj mornarici | Uput za primenu međunarodnog pomorskog ratnog prava u Kraljevskoj mornarici | Uput za primenu međunarodnog pomorskog ratnog prava u Kraljevskoj mornarici | Uput za primenu međunarodnog pomorskog ratnog prava u Kraljevskoj mornarici | Uput za primenu međunarodnog pomorskog ratnog prava u Kraljevskoj mornarici |
| SKM-IX-3 |
| štampa u štampariji Štaba mornarice u 500 (petsto) primeraka u formatu 3 sa polutvrdim povezom. | štampa u štampariji Štaba mornarice u 500 (petsto) primeraka u formatu 3 sa polutvrdim povezom. | štampa u štampariji Štaba mornarice u 500 (petsto) primeraka u formatu 3 sa polutvrdim povezom. | štampa u štampariji Štaba mornarice u 500 (petsto) primeraka u formatu 3 sa polutvrdim povezom. | štampa u štampariji Štaba mornarice u 500 (petsto) primeraka u formatu 3 sa polutvrdim povezom. | štampa u štampariji Štaba mornarice u 500 (petsto) primeraka u formatu 3 sa polutvrdim povezom. | štampa u štampariji Štaba mornarice u 500 (petsto) primeraka u formatu 3 sa polutvrdim povezom. | štampa u štampariji Štaba mornarice u 500 (petsto) primeraka u formatu 3 sa polutvrdim povezom. | štampa u štampariji Štaba mornarice u 500 (petsto) primeraka u formatu 3 sa polutvrdim povezom. | štampa u štampariji Štaba mornarice u 500 (petsto) primeraka u formatu 3 sa polutvrdim povezom. |
| Operativno odeljenje Štaba mornarice. |
| Da ovaj Uput stupi odmah na snagu. |

ŠTAB
MORNARICEШТАБ
МОРНАРИЦЕ

MK. broj 14997

3. октобра 1939 г.

Z E M U N

PETRA II

Na osnovu Ukaza Pov. MK. br. 14997 od 30 septembra 1939 godine i člana 2 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice, a po potrebi službe,

NAREĐUEM:

- 1) Da se „Uput za primenu međunarodnog pomorskog ratnog prava u Kraljevskoj mornarici“, SKM-IX-3 štampa u štampariji Štaba mornarice u 500 (petsto) primeraka u formatu 3 sa polutvrdim povezom.
- 2) Da evidenciju sadržaja i izdavanja vodi Operativno odeljenje Štaba mornarice.
- 3) Da ovaj Uput stupi odmah na snagu.

V. d. komandanta,
vice-admiral:

Mar. L. Polić, s. r.

SHI T A P
MOPAHPLNTE

— S T A B —
MORNARICE

MK. pril 1900

3. ožujak 1930.

S-E M U N

Na osnovu Ureda po MK. pril 1900 od 30. siječnja 1930 godine i člana 2 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice a bo potrebi stupiće

NAREDUJE:

- (1) Da se Ured za primenu međunarodnog prava u ratu i miru izdaje u Kr. mornarici, SKM-X-3. Izdaje se i temeljni Statut mornarice a 300 (pedeset) putnečaka u formi a 3 sa polovinom dozvola.
- (2) Da evideciju se obavlja i izdaje u Kr. Mornarici u jednoj odjeljenje Štaba mornarice.
- (3) Da ovaj Ured stupa na snagu u danu

N. dr. komandant

vojske-mornarice

Min. I. Polj. Kr. M.

pogledu: pristupa i borbe u obalskim morima i lukama, upotrebljujući brodove, plovidbe podmornica u tim morima i uvoz vazduhoplova nad njima.

U IME

NJEGOVOG VELIČANSTVA

PETRA II

PO MILOSTI BOŽJOJ I VOLJI NARODNOJ

KRALJA JUGOSLAVIJE

KRALJEVSKI NAMESNICI

Na predlog Ministra vojske i mornarice a na osnovu člana 2 Zakona o ustrojstvu vojske i mornarice

PROPIŠUJU:

UPUT za primenu međunarodnog pomorskog ratnog prava u Kr. mornarici

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Odredbe ovog Uputa osnivaju se na međunarodnom pomorskom ratnom pravu i primenjujuće se od početka do svršetka neprijateljstava.

Član 2

Ratne operacije dozvoljene su na otvorenom moru i u sopstvenim i neprijateljskim obalskim morima. Pod ovim se podrazumevaju teritorijalna mora i unutrašnje vode.

Član 3

Ratne operacije, kao i vršenje prava pregleda i uzapćenja plovnih objekata, zabranjena su u obalskim morima neutralnih država i u onim morskim zonama, koje su oglašene neutralnim po naročitim međunarodnim ugovorima.

Širina i granice teritorijalnog mora neutralnih država uzimaju se prema zakonima odnosne države (vidi prilog 1).

U odnosima sa neutralnim državama treba se pridržavati: zabrana obaveznih za zaraćene strane po odredbama XIII Haške konvencije od 18. oktobra 1907 godine, o pravima i dužnostima neutralnih sila u slučaju rata na moru*) i odredaba propisanih od strane samih neutralnih država. Ovo važi naročito u

pogledu: pristupa i boravka u obalskim morima i lukama, upotrebe bežične telegrafije, plovidbe podmornica u tim morima i letenja vazduhoplova nad njima.

Član 4

Teritorija jedne države obuhvata, pored kopna i ostrva, još i unutrašnje vode, teritorijalna mora, atmosferski prostor nad ovom teritorijom, kao i morsko dno unutrašnjih voda i teritorijalnih mora i podzemlje pod dnem koje pokrivaju ova mora.

Unutrašnje vode obrazuju unutrašnja mora i zalivi, a ponegde i moreuzi i kanali. One se nalaze unutar granica, od kojih se računa početak teritorijalnog mora.

Teritorijalno more jedne države jeste onaj dužobalni morski pojas, na kome se vrši suverena vlast po naročitim odredbama međunarodnog prava. Njegova je širina različita prema shvatanju pojedinih država.

Član 5

Teritorijalno more Kraljevine Jugoslavije je pojas širine od šest nautičkih milja, duž obale i ostrva, računajući od linije oseke. Pobliže o tome regulisće se naknadno.

Član 6

Gde se teritorijalna mora raznih država ukrštavaju, njihove se granice načelno računaju od srednje linije između obala, ukoliko te granice nisu određene naročitim ugovorima.

*) Vidi poglavljje XI: Pravila za neutralnost.

Član 7

Plovidba kroz moreuze koji spajaju otvorena mora načelno je slobodna bez obzira na širinu tih moreuze. Plovidba (prolaz) kroz izvesne moreuze i veštački izgrađene kanale upravlja se po zasebnim ugovorima ili po odredbama države kojoj pripadaju.

Član 8

Ratni su brodovi oni koji stoje pod vojnom komandom i koji imaju vojnu ili militarizovanu posadu. Oni moraju biti upisani u Flotnu listu ratnog brodovlja i legitimisu svoje svojstvo spoljnim znacima koje je njihova država u tu svrhu odredila.

Vazduhoplovi na ratnim brodovima smatraju se kao njihovi sastavni delovi.

Trgovački brodovi, kad stoje pod vlašću države i kad nose spoljne znakove ratnog broda, smatraju se kao pretvoreni u ratne i imaju pravo i dužnosti, vezane za to svojstvo. Komandanti ovih brodova moraju biti u državnoj službi, a njihova imena zavedeni u ranglisti ratne mornarice. Posada mora biti pod vojnom disciplinom. Takovi brodovi moraju što pre biti zavedeni u flotnu listu ratnog brodovlja. Svoje postupke moraju da saobražavaju odredbama i običajima međunarodnog pomorskog ratnog prava.

Analogne odredbe vrede i za pretvaranje civilnih vazduhoplova u ratne.

Član 9

Preuređenje trgovačkih brodova u ratne zabranjeno je u obalskim vodama neutralnih država.

Član 10

Naoružanje i upotreba gusarskih brodova (»Korsara«) smatra se kao zabranjeno. Ono se može preduzeti izuzetno u vidu represalija protiv onih država koje upotrebljavaju takove brodove.

Član 11

Po objavi neprijateljstva ili čim bude nesumnjivo poznato da postoji ratno stanje između Kraljevine Jugoslavije i koje druge države, upotrebici se borbena sredstva protiv ratnih brodova neprijatelja u cilju njihovog uništenja ili uzapćenja.

Član 12

Protiv neprijateljskih i neutralnih trgovačkih brodova može se upotrebiti oružje u ovim slučajevima:

1) ako budu zatečeni u izvršenju ratnih akcija, kao što su: polaganje ili traženje mina, prekidanje pomorskih kablova, pregled neutralnih brodova i napad na jugoslavenske ili savezničke trgovačke brodove i tome slično;

2) ako sudeluju u ratnim operacijama neprijateljskih sila, dajući ovima bežičnom telegrafijom ili drugim postupcima obaveštenja koja služe neposrednom iskorišćenju od strane neprijatelja, kao na primer: javljanje prisustva naših ratnih brodova, pomanjanje pri upravljanju vatrom i tome slično;

3) ako neće da se zaustave za vršenje pregleda u smislu člana 103 ovoga Uputa;

4) ako ne izvrše naređenje za skretanje sa rute pod uslovima predviđenim čl. 117 ovoga Uputa;

5) ako, i pored primljenih naređenja, upotrebljavaju svoj uređaj za bežičnu telegrafiju u prilikama pobrojanim u čl. 70 ovoga Uputa;

6) ako ih konvojira (prati) neprijateljski ratni brod u prilikama predviđenim čl. 101 ovoga Uputa.

Član 13

Naoružanje trgovačkih brodova radi njihove sa-moodbrane ne može se uzeti kao akt neprijateljstva i jedini povod da budu napadnuti.

Ako se trgovački brodovi, naoružani za samood-branu ili nenaoružani, brane ili silom odupiru uzap-ćenju od strane zaraćenih sila, oni će se smatrati kao legitimno ratujući.

Član 14

Shodno odredbama opštег međunarodnog ratnog prava i zasebnih ugovora, naročito shodno odredbama IV Haške konvencije iz 1907 godine (za ratovanje na kopnu), zaraćene strane nemaju neograničeno pravo izbora i upotrebe načina i sredstava za pobedu neprijatelja. Upotrebljena sredstva moraju biti takva da posluže postignuću ciljeva ratovanja, a da ne prouzrokuju suvišno mučenje ljudi ili nepotrebna uništavanja.

Član 15

Protivu brodolomaca (brodova i vazduhoplova) zabranjena je upotreba oružja i svaki akt neprijatelj-stva.

Član 16

Pripadnici neutralnih država mogu da održavaju trgovačke veze sa zaraćenim stranama, ali zaraćene strane imaju pravo da vrše pregled i pretres njihovih trgovačkih brodova.

Član 17

Zaraćenim stranama dozvoljena je upotreba ratnih lukavstva u granicama časne borbe i upotreba sredstava za pribavljanje obaveštenja o neprijatelju.

U tom cilju mogu njihovi ratni brodovi po običaju pomorskog ratovanja upotrebiti i tuđu zastavu s tim da pri stupanju u borbu obavezno istaknu zastavu svoje države.

Član 18

Postupak sa ratnim zarobljenicima načelno je predviđen Konvencijom o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 27. jula 1929*). Međutim, ako situacija na moru ili u vazduhu to zahteva, zaraćene strane mogu predvideti i drugojači postupak sa ratnim zarobljenicima, ako ovaj prestane po njihovom dolasku u koji od zarobljeničkih logora.

Član 19

Podvodno oružje

Pri polaganju ili bacanju automatskih kontaktnih mina treba preduzeti sve moguće mere predo-strožnosti za sigurnost mirne plovidbe.

*) Uzakonjena u Kraljevini Jugoslaviji Zakonom od 31 marta 1931 godine.

U tom cilju smeju se upotrebljavati luta juće mine koje su tako uredene da postaju bezopasne u ograničenom vremenskom roku, a usidrene automatske kontaktne mine moraju odgovarati uslovu da postaju bezopasne čim se otkinu od svog sidrišta.

Torpedo koji je promašio cilj mora da bude tako ureden da postaje bezopasan.

O zonama koje su ugrožene minama izdaje se saopštenje naročitim oglasima za pomorce, po potrebi i putem bežične telegrafije ili kojim drugim načinom, a prijateljskim ili neutralnim državama diplomatskim putem, čim to vojni interesi budu dozvoljavali.

Po prestanku rata svaka zaraćena strana uklanja sve one mine koje je položila. Za mine, koje je jedna zaraćena strana položila pred obalom druge, saopštava se, po završetku rata, položaj istih od strane vlasti koja ih je položila, a svaka strana pristupa što pre uklanjanju mina u svojim vodama.

Član 20

Podvodni pomorski kablovi

Na pomorske kablove, koji spajaju neprijateljske teritorije ili teritorije zauzete od neprijatelja, mogu se primeniti sve ratne mere, kao: prekidanje, uništenje ili uzapćenje, koje zahtevaju ratne potrebe i to kako u obalskom, tako i na otvorenom moru.

Kablovi, koji spajaju neprijateljsku teritoriju, ili teritoriju zauzetu od neprijatelja sa neutralnim teritorijama, mogu se preseći ili uništiti, osim na onom

delu koji se nalazi u neutralnom obalskom moru, ako to potrebe ratovanja zahtevaju, ili ako ih neprijatelj može upotrebiti za svoje ratne operacije.

Kablovi, koji spajaju međusobno neutralne teritorije, smatraju se kao nepovredivi.

Član 21

Principi međunarodnog ratnog prava koji važe za rat na kopnu, prema prilikama i karakteru pomorskog rata, primenjivaće se i u ratu na moru. Ovo će biti slučaj naročito u pogledu:

svojstva boraca,
uhoda,
parlamentara,
kapitulacije,
primirja, i
organizovanja vojne vlasti na zauzetoj teritoriji neprijateljske države.

II

BOMBARDOVANJE

Član 22

Zabranjeno je pomorskim silama da bombarduju luke, gradove, sela, naseobine i zgrade koje nisu branjene.

Član 23

Ovom zabranom nisu obuhvaćena: vojna utvrđenja, vojna i mornarička postrojenja, slagališta oružja i ratnog materijala, radionice i uređaji koji se

mogu iskoristiti za potrebe oružane sile, kao i ratni brodovi i vazduhoplovi koji se nalaze u dotočnim lukama. Takvi se objekti mogu bombardovati i uništiti: ako mesne vlasti pozvane da ih unište, ovo uopšte odbiju da izvrše ili ne izvrše do određenog roka, odnosno ako komandanti pomorskih snaga u danom momentu ne bi imali drugog načina ili sredstva za uništenje pomenutih objekata.

Član 24

Pri izvršenju bombardovanja, bilo da se ovo preduzme sa ostavljanjem roka ili bez ovoga, kad to ne odložne vojne potrebe ne dopuštaju, treba bombardovanje ograničiti isključivo na objekte koji imaju vojni značaj te da bi mesno i okolno stanovništvo imalo što je moguće manje gubitaka i štete.

Član 25

Sem toga, komandanti pomorskih snaga, koje vrše bombardovanje, treba da preduzmu sve potrebne mere sa ciljem da se izbegne rušenje zgrada koje su namenjene: verskim obredima, umetnosti i nauci, istočarskih spomenika, bolnica i mesta za sakupljanje bolesnika i ranjenika, pod uslovom da ovi ne služe vojnim interesima.

Stanovnici su dužni da takve zgrade i spomenike obeleže vidnim znacima, velikim pravougaonim pločama, podeljenim diagonalom u dva trougla — gornji crne, a donji bele boje.

No, komandanti pomorskih snaga neće biti odgovorni za gubitke i nanetu štetu naseljenim mestima

i mesnom stanovništvu, ako je bombardovanje vršeno pod iznetim uslovima.

Član 26

Može se preduzeti bombardovanje nebranjenih mesta (luka, gradova, sela) i onda, ako mesne vlasti odbiju zahtev da snabdevaju pomorske snage životnim i drugim potrebama, koje su neophodne za momentane potrebe pomorske snage koja se nalazi pred mestom. Bombardovanje može se u takvom slučaju preduzeti samo posle izrične objave.

Zahtev u pogledu vrsta i količina životnih namirnica i drugog potrebnog materijala treba da odgovara kapacitetu pojedinih naseljenih mesta. Ove potrebe mogu se zatražiti samo po odobrenju nadležnog komandanta pomorskih snaga i njih treba, načelno, uzimati kupovinom ili uz potvrdu priznaničama.

Član 27

Zabranjeno je bombardovanje nebranjenih mesta (luka, gradova, sela, naseobina i zgrada) zbog neplaćanja novčanih kontribucija.

Član 28

Načelno, pre početka bombardovanja nebranjenih mesta (luka, gradova, sela) treba obavestiti o tome mesne vlasti dotočnih mesta, sem ako vojni interesi ne bi zahtevali drugačiji postupak.

Član 29

Pljačka je ma pod kojim vidom zabranjena.

III **BLOKADA**

Član 30

Blokada se mora ograničiti na neprijateljske ili na od neprijatelja zauzete luke i obale.

Blokirajuće snage ne smeju da zatvore pristup ka neutralnim lukama i obalama.

Član 31

Da bi bila pravno obavezna, blokada mora biti objavljena, notifikovana i efektivna. Blokada je efektivna, to jest stvarna, ako se održava dovoljnom snagom kojom se može stvarno sprečiti pristup neprijateljskoj obali.

Blokada se mora primeniti nepristrasno na sve zastave.

Pitanje, da li je blokada zaista efektivna, ocenjuje se prema stvarnim prilikama.

Član 32

Blokada mora biti objavljena, bilo od strane Kraljevske vlade, bilo od strane vojno-pomorskih vlasti u njeno ime.

Objava blokade, saobrazno primeru u prilogu 3, mora da sadrži:

- 1) Datum početka blokade;
- 2) Geografske granice blokirane zone, određene geografskom širinom i dužinom;
- 3) Rok za odlazak koji se mora ostaviti neutralnim brodovima.

Objava blokade, koja ne sadrži datum početka blokade i geografske granice blokirane zone, bez vrednosti je.

Član 33

Objava blokade mora se notifikovati:

1) Neutralnim državama neposrednim saopštenjem blokirajuće države, upućenim samim vladama ili njihovim pretstavnicima opunomoćenim kod nje;

2) Mesnim vlastima od strane blokirajućih snaga. Ova notifikacija, saobrazna primeru u prilogu 4, izvršiće se putem bežične telegrafije i ako to bude moguće, preko parlamentara. Mesne su vlasti dužne da o objavi što pre izveste strane konsule, koji vrše svoju službu u blokiranoj luci ili u blokiranoj obalскоj zoni.

Ove odredbe o objavi i notifikaciji blokade primenjuju se i u slučajevima kad se blokada proširi ili kad se ona posle njene obustave opet uspostavlja.

Iste odredbe važe u slučaju svojevoljnog prekida ili ma kojeg ograničenja blokade.

Član 34

Blokada se ne smatra prekinutom, ako su se blokirajuće snage privremeno udaljile zbog slabog vremena.

Posle objave blokade komandanti su dužni, da o svakom prekidu ili o svakoj izmeni njenog obima obaveste svoje prepostavljene vlasti.

Član 35

Komandant blokirajućih snaga može dozvoliti neutralnim ratnim brodovima da uđu u blokiranu luku i da ovu potom opet napuste.

Neutralni trgovачki brod može u slučaju više sile, proverene od strane blokirajućih vlasti, ući u blokiranu zonu i ovu potom opet napustiti, ali pod uslovom da u njoj ne vrši istovar ili utovar tereta.

Ako takav brod nosi predmete ratne kontrabande, može se predvideti da ovi budu uništeni od strane samog broda, ili da budu deponovani na način koji određuje komandant blokirajućih snaga. U slučaju uništenja ili deponovanja ne priznaje se nikakvo pravo na otstetu.

Član 36

Komandant blokirajućih snaga može, pod uslovima koje smatra za uputne, izdati dozvulu za ulazak trgovачkih brodova u blokiranu zonu, za napuštanje ove ili za plovidbu u blokiranoj zoni.

Član 37

Povreda blokade

Svaki pokušaj prolaza kroz liniju blokade pretstavlja povredu ove. Brod koji povredi blokadu ima se uzaptiti. Uzapćenje neutralnog broda zbog povrede blokade može se izvršiti u zoni dejstva blokirajućih snaga i za sve vreme gonjenja, ako je ovo započeto u zoni dejstva blokirajućih snaga.

Član 38

Opravdanost uzapćenja uslovljena je stvarnim ili pretpostavljenim znanjem o blokadi.

Znanje o blokadi pretpostavlja se, dok se ne dokaže protivno, ako je brod napustio koju neutralnu luku u odgovarajućem roku posle notifikacije blokade onoj državi, kojoj ta luka pripada.

Član 39

Ako brod, koji se približava blokiranoj zoni ne zna za blokadu, i ako se ovo znanje ne može pretpostavljati, saopštenje treba izvršiti samom brodu po jednom oficiru sa brodova blokirajućih snaga. Ovo se saopštenje zapisuje u brodski dnevnik sa datumom, časom i geografskom pozicijom broda u tom trenutku, po primeru u prilogu 5.

Saopštenje može se izvršiti i putem bežične telegrafije, ako upućivanje oficira na brod ne bi bilo moguće. Ovakav postupak je dovoljan, ako je brod potvrdio prijem depeše.

Neutralnom brodu mora se dozvoliti izlazak iz blokirane zone: ako blokada nije — usled propusta komandanta blokirajućih snaga — bila saopštена mesnim vlastima ili ako u saopštenju o blokadi nije određen rok u kome neutralni brodovi moraju da napuste blokiranu zonu.

Član 40

Brod, koji odgovara za povredu blokade, zaplenjuje se. Teret se tako isto zaplenjuje, ako se ne može

dokazati da otpremač, u času kad je teret utovaren, nije znao; niti je mogao znati da postoji namera da se blokada povredi.

IV

NEPRIJATELJSKI BRODOVI I NEPRIJATELJSKI TERET

a) Neprijateljski brodovi

Član 41

Neprijateljski trgovački brodovi, osim onih za koje je to naročito predviđeno, podležu uzapćenju u istom odnosu kao i brodovi sviju vrsta koji pripadaju samoj neprijateljskoj državi.

Izvršenje ovog prava može biti i obustavljeno po naročitom sporazumu, a na osnovu reciprociteta. U tom slučaju postupa se sa neprijateljskim trgovačkim brodovima kao sa neutralnim.

Član 42

Kao neprijateljski brod se smatra:

- 1) brod, koji vije neprijateljsku zastavu,
- 2) brod, koji ne može da opravlja svoje pravo da vije jugoslavensku, savezničku ili neutralnu zastavu,
- 3) brod, koji je od neprijateljske zastave prešao na neutralnu pod uslovima predviđenim u članu 49 tako da se smatra podložan uzapćenju,

4) brod, čiji sopstvenik ima neprijateljski karakter,

5) brod, kojim upravlja, ili od koga vuče korist neprijateljska država ili lice, koje ima neprijateljski karakter.

Član 43

Uzapćenju ne podležu:

1) Parlamentarni brodovi i drugi neprijateljski brodovi snabdeveni Propusnim listom*) izdatim od jugoslavenskih ili savezničkih vlasti.

2) Brodovi, koji su isključivo namenjeni verskim, naučnim i filantropskim zadacima i bolnički brodovi, bilo vojni, bilo pomažućih privatnih društava, ako je namena tih brodova prethodno priznata i notifikovana Kraljevskoj vladi.

3) Čamci namenjeni isključivo obalskom ribarjenju ili za službu kraće lokalne plovidbe, zajedno sa njihovim alatom, sa takelažom (snastima), opremom i teretom.

Izuzimanje od uzapćenja prestaje, čim ovakvi brodovi ili čamci sudeluju na na koji način u neprijateljstvima, ili ako se ne drže naredenja izdatih od strane komandanata na moru.

Član 44

Zabranjeno je da se neofanzivni karakter jugoslavenskih brodova navedenih vrsta iskoristi za upotrebu adicije, teoriuma, na oružata, obuzdanog pješača na m.

*) »Sauf-conduit«.

trebu u vojne ciljeve, zadržavajući njihov mirni neofanzivni izgled.

b) Neprijateljski brodovi u početku neprijateljstava (Indult)

Član 45

Neprijateljski trgovачki brod koji se u početku neprijateljstava zatekne u nekoj od luka Kraljevine Jugoslavije može dobiti dozvolu da odmah, ili u kratkom roku, napusti luku i da se snabdeven Propusnim listom uputi u luku odredišta ili u luku koja će mu se označiti.

Isto vredi i za brod koji je napustio svoju polaznu luku pre početka rata i koji dolazi u našu luku neznajući za neprijateljstva.

Neprijateljski brod, koji u određenom roku nije mogao napustiti našu luku, ili kome nije bila dата dozvola za odlazak, može biti stavljén pod sekvestar, bez naknade ili se može rekvirirati uz naknadu.

Odluke po svim ovim pitanjima donosiće Kraljevska vlada.

Član 46

Postupak predviđen prethodnim članom (čl. 45) primenjuje se, pod uslovom reciprociteta, i na neprijateljske trgovache brodove, koji su krenuli iz poslednje luke pre početka neprijateljstava i koji se budu zatekli na moru.

Ovakvi se brodovi mogu i uništiti uz obavezu plaćanja naknade, staranja za sigurnost osoba i očuvanja brodskih isprava.

Član 47

Odredbe prethodnih članova 45 i 46 ovoga Uputa neće se primenjivati na one trgovache brodove koji po svojoj konstrukciji i uređenju pružaju dovoljno dokaza da su namenjeni za preuređenje u ratne brodove.

Član 48

Neprijateljska roba, koja se nalazi na brodovima pomenutim u članovima 45 i 46 podložna je tako isto, zajedno sa brodovima, zadržavanju i vraćanju posle rata, bez naknade, ili rekviziciji uz naknadu, zajedno sa brodom ili odvojeno.

c) Promena zastava kod brodova

Član 49

Prelazu kojeg broda na drugu zastavu, sa ciljem da tim izbegne posledice vezane sa neprijateljskim karakterom broda, ne priznaje se valjanost. Ovakav se prelaz prepostavlja, ukoliko se ne dokaže protivno:

- 1) ako iz brodskih isprava ne proizlazi kao legalno potvrđeno da je brod izgubio neprijateljsku pripadnost 60 dana pre početka neprijateljstava,
- 2) ako je promena zastave nastupila posle početka neprijateljstava.

Uzapćenje broda u takvom slučaju ne daje pravo na naknadu štete.

Član 50

Promena zastave izvršena najmanje 30 dana pre početka neprijateljstava, smatra se punovažnom, ako je konačna, potpuna i saobrazna zakonima zainteresovanih zemalja i ako je imala za posledicu da upotreba broda i korist koju brod nosi, nije ostala licima neprijateljske narodnosti.

Član 51

Promena zastave posle početka neprijateljstava smatra se bez daljeg kao nevažeća:

- 1) ako je izvršena dok je brod na putu ili kad je u kojoj blokiranoj luci;
- 2) ako je ugovorenopravo da se brod opet preprodala ili vrati;

3) ako nisu ispunjeni uslovi kojima je podložno pravovijanja zastave prema zakonodavstvu države, kojoj brod pripada.

Član 52

Odredbe članova 49—51 ovoga Uputa važe i za nove brodove, građene za račun neprijateljskih državljanina, koji bi po dovršenju vijali koju drugu zastavu.

d) Neprijateljski i neutralni teret

Član 53

Neprijateljska roba na neprijateljskom, našem ili savezničkom brodu podleži uzapćenju.

Neutralna roba na neprijateljskom brodu i neprijateljska roba na neutralnom brodu slobodne su od uzapćenja, sem ratne kontrabande.

Član 54

Neutralni ili neprijateljski karakter robe, nađene na neprijateljskom brodu, određuje se po narodnosti njenog sopstvenika.

Ako se neutralni karakter robe, nađene na neprijateljskom brodu, ne može dokazati, za robu se prepostavlja da je neprijateljska.

Član 55

Neprijateljski karakter robe utovarene na neprijateljski brod traje do dolaska na odredište, bez obzira na promenu vlasništva posle početka neprijateljstava u toku putovanja.

Ali, ako neprijatelj sopstvenik robe pada pod stečaj još pre uzapćenja broda i ako bi usled toga koji raniji neutralni sopstvenik dobio pravo da mu se roba vrati, roba zadobija tim svoj raniji neutralni karakter.

V

RATNA KONTRABANDA

Član 56

Da li predmeti i roba koji sačinjavaju teret broda mogu biti smatrani kao ratna kontrabanda, određuje se prema vrsti istih i prema odredištu.

Lista predmeta i robe ratne kontrabande objavljuje se zasebnim aktom Kraljevske vlade, koji se saopštava komandantima na moru i koji se notifikuje stranim vladama, a posle početka neprijateljstava samo savezničkim i neutralnim.

Do objavljivanja ovakve liste smatra se kao ratna kontrabanda:

oružje i municija sviju vrsta i delovi istih;
ubojni materijal i delovi istog,
odečna spremu i sve ono što je namenjeno za život ili borbu suvozemnih, vazduhoplovnih i pomorskih snaga.

Član 57

Kao ratna kontrabanda ne smatraju se:

- 1) predmeti i materijal koji služe isključivo satetskim svrhama, no s tim da se oni u slučaju hitne vojne potrebe mogu rekvirirati uz naknadu,
- 2) predmeti i materijal, određeni za upotrebu broda, na kome su bili zatećeni, za upotrebu njegove posade ili u toku putovanja.

Član 58

Predmeti i roba ratne kontrabande podležu uzapćenju, kad su određeni za neprijateljsku teritoriju, za područje okupirano od neprijatelja ili za neprijateljsku oružanu silu, bez obzira na to, da li se prevoz vrši neposredno ili posredno posle pretovara ili prenosa na kopnu.

Neprijateljsko odredište ne treba dalje dokazivati:

- 1) kad se po brodskim ispravama vidi da će se roba iskreati u nekoj neprijateljskoj luci ili isporučiti neprijateljskoj oružanoj sili i
- 2) ako brod ima da tiče samo neprijateljske luke, ili ako ima da tiče neprijateljske luke ili da stigne

neprijateljske oružane snage, pre dolaska u neutralnu luku za koju je roba, po ispravama, određena.

Član 59

Brodske isprave dokazuju itinerer broda, koji prevozi kontrabandu, ako brod nije bio nađen u očevidnom skretanju sa rute koju je imao da sledi po pomenutim ispravama, i ako ne može dovoljno da opravda ovakvo skretanje.

Član 60

Brod koji prenosi kontrabandu podleži uzapćenju i onda kada ima da tiče prethodno još koju luku u prolazu pre nego što ima da dođe na neprijateljsko odredište.

Uzapćenje broda može se izvršiti u toku putovanja, ali isto nije dozvoljeno zbog ranijeg prevoza kontrabande koji je završen.

Član 61

Ako predmeti kontrabande sačinjavaju mali deo tovara, može komandant ratnog broda, ako to smatra za potrebno, tražiti da mu se isti predadu ili prema prilikama, da se ti predmeti unište, o čemu treba potrebno zapisati u brodski dnevnik pregledanog broda, ostavljajući brod da slobodno produži svoj put. Komandant ratnog broda može da traži u takvom slučaju overene prepise odnosnih brodskih isprava od zapovednika zaustavljenog trgovackog broda, u cilju opravdanja svog postupka.

U drugim slučajevima brod treba uzaptiti.

Član 62

Ako brod ne zna za neprijateljstva ili za objavu o kontrabandi, koja se može primeniti na njegov teret, predmeti kontrabande se mogu rekvirirati uz naknadu, dok brod i ostali delovi tereta ostaju slobodni. Isto vredi i u slučaju ako je zapovednik, pošto je saznao za neprijateljstva ili za objavu o kontrabandi, bio u nemogućnosti da kontrabandu iskrca.

Pretpostavlja se, da je brod znao za ratno stanje ili za objavu o kontrabandi, ako je ostavio neutralnu luku posle blagovremenog saopštenja državi čija je luka. Tako se isto pretpostavlja, da mu je ratno stanje poznato, ako je brod napustio neprijateljsku luku posle početka neprijateljstava, ili ako je brod snabdeven radiotelegrafskim uređajem.

Član 63

Predmeti i roba koji sačinjavaju kontrabandu podležu konfiskaciji.

Konfiskaciji podleži i roba koja se nalazi na istom brodu i koja pripada sopstveniku kontrabande.

Ostala roba ostavlja se na raspoloženju onih koji na nju imaju pravo, no bez ikakvog prava na naknadu.

Član 64

Brod koji je uzapecen zbog prevoza kontrabande podleži konfiskaciji, ako kontrabanda, računata po vrednosti, po težini, po zapremi, ili po visini cene prevoza, iznosi više od polovine tereta.

Kad se brod bude pustio, pošto kontrabanda ne dostigne pomenutu granicu, troškovi koje je imao uzaptivač, bilo za postupak suda za pomorski plen, bilo za čuvanje broda ili tereta za vreme vođenja izviđaja, padaju na teret broda.

UPOTREBA RADIOTELEGRAFIJE I RADIO

VI

POMAGANJE NEPRIJATELJA — (PROTIV-NEUTRALNA SLUŽBA)

Član 65

Neutralni trgovачki brodovi odgovaraju za pomaganje neprijatelja i sa njima se postupa kao i sa neprijateljskim trgovачkim brodovima:

- 1) ako neposredno učestvuju u neprijateljstvima,
- 2) ako su najmljeni ili pod upravom neprijateljske vlade ili pod zapovešću ili pod nadzorom na brodu postavljenog organa neprijateljske vlade,
- 3) ako služe prevozu neprijateljskih trupa ili ratnog materijala ili za prenos vesti za neprijatelja,
- 4) ako služe neposredno snabdevanju neprijateljske oružane sile i ako pomažu operacije,
- 5) ako prevoze neprijateljske vojne odrede ili lica, koja u toku putovanja pomažu neprijatelja i to sa znanjem brodovlasnika, onog koji je najmio brod ili zapovednika,
- 6) ako vrše putovanja sa ciljem da prevoze lica određena za neprijateljske oružane sile.

Član 66

U ranije navedinim slučajevima podleži konfiskaciji, pored broda, još i roba koja pripada sopstveniku ili zapovedniku broda.

Član 67

Odredbe pod 5) i 6) člana 65 ovog Uputa neće se primeniti, ako brodu nije bilo poznato ratno stanje ili ako zapovednik, kad je saznao za ovo, nije mogao da iskrca lica koja prevozi.

Pretpostavlja se da brod zna za ratno stanje, ako je napustio neprijateljsku luku posle početka neprijateljstava ili neutralnu luku u odgovarajućem vremenu posle izvršene notifikacije, učinjene državi, čija je luka, ili najzad, ako je brod snabdeven, radiotelegrafskim uredajem.

Član 68

Iako brod ne odgovara za pomaganje neprijatelja, te s toga nema mesta uzapćenju, mogu se lica nađena na brodu, koja pripadaju neprijateljskoj oružanoj sili, ili koja su na putu da se u ovu uvrste, dalje sva lica, bez obzira na narodnost, koja putuju radi izvršenja kojeg zadatka za neprijateljsku državu, učiniti ratnim zarobljenicima.

Predaja ovih lica traži se od zapovednika zaučavljenog broda, a tek u slučaju ako se ovom traženju ne izade u susret, preduzimaju se dalje mere. Ako brod ili njegova posada pri tome daju otpor, brod podleži uzapćenju.

Neprijateljsko versko, lekarsko i bolničko osoblje ne sme se zarobiti. U sumnjivim slučajevima ono se može zadržati dok se ne dokaže svojstvo takvih lica.

VII

UPOTREBA RADIOTELEGRAFIJE I RADIO TELEFONIJE

Član 69

Rad radiotelegrafskih stanica u ratno doba ne treba da smeta službu drugih radiostanica, ukoliko to bude moguće.

Ova se odredba ne primenjuje na stанице koje se nalaze u području neprijateljske vlasti, ma ko bio njihov sopstvenik.

Zaraćena država može, kao i neutralna, da reguliše ili zabrani upotrebu ma koje radio stanice, koja se nalazi i koja dospe u područje njene vlasti.

Član 70

1) Radiotelegrafsko prenošenje vojnih vesti za neposrednu upotrebu zaraćenih od strane ma kojeg neprijateljskog ili neutralnog broda ili vazduhoplova, koji se nalazi na otvorenom moru ili nad njim, smatra se aktom neprijateljstva i u tom slučaju zaraćene strane imaju pravo da protiv njih upotrebe svoja borbena sredstva.

2) Neutralni brod ili vazduhoplov, koji se nalazi na otvorenom moru, ili nad ovim, a koji prenosi obaveštenja o vojnim snagama ili operacijama, određena za jednu zaraćenu stranu, podleži uzapćenju.

Sud za pomorski plen može da odluči konfiskovanje takvog broda ili vazduhoplova, ako nađe da okolnosti ovo opravdaju.

3) Takav brod ili vazduhoplov podleži uzapćenju ne samo do konca putovanja ili leta, na kome se je nalazio, već i u toku jedne godine posle učinjenog dela.

Član 71

U slučaju da koji komandant zaraćene strane smatra da uspeh operacije, u kojoj je angažovan, može biti doveden u pitanje usled prisustva u neposrednoj blizini brodova ili vazduhoplova, snabdevenih radiotelegrafskim uređajem ili upotrebom tih uređaja, on može narediti neutralnim brodovima ili neutralnim vazduhoplovima na otvorenom moru ili nad ovim:

1) da promene kurs u toliko, ukoliko je potrebno da se spreči približavanje oružanih snaga koje ope rišu pod njegovom komandom,

2) da ne upotrebljavaju svoje radiotelegrafske predajne stanice (davače) dok se nalaze u blizini tih snaga.

Neutralni brod ili vazduhoplov koji se ne drži dobivenih uputa, izlaže se dejstvu ratnih brodova i vazduhoplova. On podleži uzapćenju, a može da bude konfiskovan, ako sud za pomorski plen nađe da okolnosti to opravdaju.

Član 72

Pokretne neutralne radiostanice moraju se uzdržavati od čuvanja ispisanih radiotelegrafskih depeša,

koje budu primile od zaraćenih radiotelegrafskih stanica, osim depeša upućenih njima samim. Povreda ovog pravila opravdava oduzimanje pismenih tekstova takvih prisluškivanih depeša od strane zaraćenih.

Član 73

Zaraćene strane su dužne da se drže odredaba međunarodnih konvencija o signalima i depešama za nuždu, ukoliko to vojne operacije dozvoljavaju.

Upotreba radiotelegrafskih signala i depeša za nuždu, za drugu svrhu, sem redovne i legalne, pretstavlja povredu ratnih zakona, koja povlači ličnu odgovornost učinioca.

Član 74

Povreda prednjih pravila, ukoliko se ne može smatrati takvim po drugim osnovima, ne sačinjava sama po sebi delo uhođenja (špijunaže).

Član 75

Radiotelegrafisti ne snose ličnu odgovornost za prosto izvršenje naređenja koja oni dobivaju u svom svojstvu telegrafista.

VIII

BOLNIČKI BRODOVI, BRODSKE AMBULANTE, POSTUPAK SA SANITETSKIM OSOBLJEM, RANJENICIMA itd.

a) Bolnički brodovi

Član 76

Za bolničke brodove i za zaštitu ranjenika i bolesnika na moru, kao i u pogledu sanitetskog osoblja

važe odredbe X Haške konvencije od 18. oktobra 1907. godine.

Član 77

Bolnički se brodovi dele:

- 1) na vojne (državne),
- 2) na privatne ili opremljene od zvanično priznatih pomažućih društava zaraćenih i
- 3) na privatne ili opremljene od zvanično priznatih pomažućih društava neutralnih država.

Svi bolnički brodovi obojeni su belo. Vojni bolnički brodovi imaju na bokovima još i vodoravnu zelenu prugu, široku približno $1\frac{1}{2}$ metra. Privatni bolnički brodovi imaju istu takvu prugu crvene boje. Pored svoje nacionalne zastave viju bolnički brodovi belu zastavu sa crvenim krstom, predviđenu Ženevske konvencijom. Ako bolnički brodovi pripadaju neutralnoj državi, oni viju na glavnem jarbolu još i zastavu zaraćene strane pod čiju su se upravu stavili. Čamci bolničkih brodova i manji plovni objekti, namenjeni bolničkoj službi, obeležavaju se na sličan način.

Član 78

Bolnički brodovi i čamci, koji treba sebi da obezbede i noću pripadajući zaštitu, preduzimaju potrebno sa odobrenjem pomorske sile koju prate, da im obeležja budu dovoljno vidljiva.

U slučaju da bolnički brod bude zadržan od neprijatelja, shodno članu 81 ovoga Uputa, on ima da spusti nacionalnu zastavu države od koje on zavisi.

Član 79

Označeno obeležavanje brodova može se kako u mirno tako i u ratno doba upotrebljavati samo za bolničke brodove.

Član 80

Bolnički su brodovi dužni da ukažu svoju pomoć ranjenicima, bolesnicima i brodolomcima zaraćenih, bez obzira na narodnost.

Oni se ne smeju upotrebiti ni za kakvu vojnu svrhu.

Član 81

Bolnički brodovi ne smeju ni na kakav način da ometaju kretanje ratnih brodova. Za vreme borbe i posle ove, oni rade na svoj rizik.

Zaraćeni imaju pravo kontrole i pretresanja bolničkih brodova; oni mogu otkloniti njihovu pomoć, mogu i narediti da se udalje, uputiti ih u određenom pravcu, staviti im na brod jednog komesara (koji se ne sme zarobiti), pa i zadržati ih, ako to važne prilike zahtevaju.

Zaraćeni treba da zapišu naredenja, izdata bolničkim brodovima, u brodski dnevnik ovih, ukoliko to bude moguće.

Prilikom boravka u neutralnim lukama sa bolničkim brodovima se ne postupa kao sa ratnim brodovima.

Oni su u svim lukama oslobođeni od lučkih taksa*).

*) Po Haškom ugovoru o bolničkim brodovima od 21 decembra 1904. godine.

Član 82

Zaštita, koja pripada bolničkim brodovima, prestaje, ako budu upotrebljeni za neki štetan čin po neprijatelja. Činjenica da je osoblje bolničkih brodova naoružano radi održavanja reda i odbrane ranjenika i bolesnika i da se na brodu nalazi uređaj za radiotelegrafiju nije dovoljna da opravda oduzimanje zaštite.

Član 83

Ratni brod zaraćene strane može zahtevati, da mu se predaju ranjenici, bolesnici i brodolomci, koji se nalaze na bolničkim brodovima, pa ma kojoj državi brod pripadao.

Član 84

Vojni su bolnički brodovi oni koje država gradi ili oprema samo u svrhu da pruža pomoć ranjenicima, bolesnicima i brodolomcima, a čija se imena saopštavaju zaraćenim stranama u početku ili u toku neprijateljstava, a svakako još pre njihove upotrebe.

Član 85

Bolnički brodovi, opremljeni sasvim ili delom od privatnih lica ili od zvanično priznatih pomažućih društava, moraju imati zvanično ovlašćenje od zaraćene strane, od koje oni zavise. Njihova imena moraju biti saopštена protivniku u početku ili u toku neprijateljstava, no uvek pre stvarne upotrebe. Ovi brodovi moraju biti snabdeveni ispravom nadležne vlasti, kojom se objavljuje da su za vreme opreme i pri poslednjem polasku bili podložni njenoj kontroli.

Član 86

Bolnički brodovi, opremljeni sasvim ili delom od privatnih lica ili od zvanično priznatih pomažućih društava neutralnih država, moraju se staviti pod upravu jedne zaraćene strane, po prethodnom odbrenju vlastite vlade i po prethodnom dobivenom ovlašćenju odnosne zaraćene strane, koja je dužna da u početku neprijateljstava ili u toku ovih, no uvek još pre stvarne upotrebe, saopšti njihovo ime protivniku.

Član 87

Bolničke brodove, koji odgovaraju uslovima iznetim u prednjim članovima, treba poštovati i oni se za vreme trajanja neprijateljstava ne smeju oduzeti.

b) Brodske ambulante

Član 88

U slučaju borbe na ratnom brodu treba po mogućnosti poštovati i poštediti brodske ambulante.

Te brodske ambulante i njihova oprema ostaju podložni ratnim zakonima, ali se ne smeju oduzeti njihovoj svrsi, dok su potrebne za bolesnike i ranjenike. Komandant, u čijoj su vlasti, može ipak, u slučaju važne vojne potrebe, raspolagati sa njima pošto je prethodno obezbedio sudbinu ranjenika i bolesnika, koji se tu budu zatekli.

Zaštita brodskih ambulanata prestaje, ako budu upotrebljene za koji čin štetan za neprijatelja. Činjenica, da je njihovo osoblje naoružano radi održava-

nja reda i odbrane ranjenika i bolesnika, nije dovoljna da opravda oduzimanje zaštite.

e) Sanitetsko osoblje, ranjenici, bolesnici, brodolomei itd.

Član 89

Svešteničko, lekarsko i bolničko osoblje oduzetih brodova neprikosnoveno je i ne može se zarobiti. Pri napuštanju broda odnosi sa sobom stvari i hirurške instrumente, koji su njegova privatna svojina. Ovo osoblje treba da produži vršenje svoje dužnosti, dok se to bude smatralo kao nužno, a može se povući tek kad to glavni komandant dozvoli.

Zaraćeni su dužni ovom osoblju koje padne u njihove ruke, obezbediti iste prinadležnosti i plate kao i osoblju istog čina sopstvene mornarice.

Član 90

Onaj, koji je oduzeo koji brod, treba da poštuje i neguje ranjene ili bolesna ukrcana lica mornarice, vojske ili pridata zvanično mornarici ili vojsci, bez obzira na njihovu narodnost.

Član 91

Brodolomei, ranjenici ili bolesnici kojeg od zaraćenih su ratni zarobljenici, ako padnu u vlast drugog zaraćenog. Ovom je prepušteno da odluci prema prilikama, da li će ih zadržati, uputiti u koju luku svoje države, ili u koju neutralnu luku ili pak u koju luku svoga protivnika. U ovom poslednjem slučaju

ne smeju se na takav način u svoju domovinu vraćeni zarobljenici upotrebiti za službu u toku tog rata.

Član 92

Zaraćeni mogu apelovati na dobrotvornu uslugu zapovednika neutralnih trgovачkih brodova, jahta ili čamaca da prime na brod i da neguju ranjenike i bolesnike.

Brodovi koji se odazivaju tom pozivu, kao i oni koji su bez poziva primili ranjenike, bolesnike ili brodolomce, uživaju naročitu zaštitu i izvesne povlastice. Ni u kom slučaju oni ne mogu biti uzapćeni zbog činjenice da su izvršili takav prenos. Ali oni ostaju podložni uzapćenju u slučaju povrede neutralnosti, koje bi učinili, sa rezervom u pogledu obećanja koja su im inače data.

Član 93

Posle svake borbe moraju obe zaraćene strane, ukoliko to vojni interesi dopuštaju, preduzimati mere da iznalaze brodolomce, ranjenike i bolesnike i da njih isto kao i mrtvace, zaštite od pljačke i rđavog postupanja. One će i motriti na to da ukopavanju, potapanju ili spaljivanju mrtvih prethodi pažljivo pregledanje leševa.

Član 94

Značke raspoznavanja ili dokaze o identitetu nađene kod mrtvih, kao i poimenični spisak pokupljenih ranjenika ili bolesnika dostavljaju se čim bude moguće vlastima njihove zemlje, mornarice ili vojske.

Zaraćeni su dužni da se međusobno obaveštavaju o interniranju, o promenama, o stupanju u bolnicu i u smrtnim slučajevima koji se odnose na ranjenike i bolesnike u njihovoј vlasti. Oni treba da pokupe sve predmete, vrednosti, pisma itd., određena za ličnu upotrebu, nađene na uzetim brodovima ili ostavljene od ranjenika i bolesnika, umrlih u bolnici, da bi ih preko vlasti njihove države mogle dostaviti zainteresovanim.

Član 95

Komandant flote (glavni komandant) zaraćene sile je dužan da se stara o pojedinostima izvršenja odredaba o bolničkim brodovima, o zaštiti ranjenika i bolesnika po prednjim članovima, a u nepredviđenim slučajevima po uputstvima svoje vlade, saobrazno opštim načelima, iznetim u ovim članovima.

IX

PREGLED I UZAPĆENJE TRGOVAČKIH BRODOVA

a) Pregled

Član 96

Pregled broda ima svrhu da se odredi narodnost i da se izvrše potrebni izviđaji, dozvoljeni ratnim pravom, radi provere podataka o brodu, teretu, itinereru i o licima koja se, ma u kome vidu, nalaze na brodu, dalje o načinu upotrebe radiotelegrafskog uređaja i uopšte o svim onim činjenicama koje mogu opravdati uzapćenje ili zadržavanje broda.

Član 97

Komandant, koji ima ozbiljnih osnova za pretpostavku da pregled neće imati za posledicu ni uzapćenje ni zadržavanje broda, može uopšte odustati od pregleda.

Pravo pregleda poštanskih parobroda vrši se samo u slučaju potrebe, sa svim obzirima i što brže.

Član 98

Pregled se vrši uvek s puno obzira.

b) Brodovi u konvoju

Član 99

Neutralni brodovi, koje prate ratni brodovi iste zastave, slobodni su od pregleda. Komandant pratnje (konvoja) daje, na zahtev zaraćenog ratnog broda, pismeno sva saopštenja o svojstvu brodova i tereta, koja bi se inače dobila pregledom.

Član 100

Ako komandant zaraćenog broda ima osnova za sumnju da je komandant pratnje bio obmanut, on mu saopštava tu sumnju. U tom slučaju ima jedino komandant pratnje pravo da pristupi proveri. On je dužan da rezultat provere utvrdi pismenim protokolom, od kojeg jedan prepis predaje oficiru zaraćenog broda. Ako tako utvrđene činjenice, po mišljenju komandanta pratnje, opravdavaju uzapćenje jednog ili više brodova, oduzima se ovima zaštita konvoja.

Član 101

Trgovački brodovi koje konvoiraju (prate) neprijateljski ratni brodovi, podležu uzapćenju i izlažu se svim opasnostima ratne akcije.

c) Postupak pri pregledu

Član 102

Kad se koji brod ima pregledati, izveštava se isti međunarodnim signalom da se ima zaustaviti ili se ispali, posle dizanja sopstvene krmene zastave, nebojni metak. Može se ispaliti i nebojni metak i u isto vreme dati signal.

Na ove znakove brod je dužan da digne svoju zastavu i da se zaustavi.

Član 103

Ako se brod na pomenute znakove ne bi zaustavio, ispaliće se metak pred pramac broda, a ako i to još ne bude dovoljno, brod se goni po potrebi uz primenu sile, sa ciljem da se zaustavi.

Sam pokušaj begstva broda izlaže ga opasnosti da bude uništen i osnov je za sumnju, ali ne i za uzapćenje.

Član 104

Čim se brod zaustavi, približava se ratni brod na odgovarajuće otstojanje i iz odgovarajućeg pravca, s obzirom na stanje vremena i druge prilike, upućuje na zaustavljeni brod lica određena da izvrše pregled.

Član 105
Ako stanje mora ne dozvoljava upućivanje čamaca ratnog broda i ako komandant smatra da zaustavljeni brod može da pošalje čamac radi prevoza lica koja vrše pregled, upućivanje čamca od strane zaustavljenog broda se traži signalom ili dovikom. Ako zapovednik zaustavljenog broda ne udovolji ovom zahtevu postupa se po članu 115 ovoga Uputa.

Član 106

Ako se zapovednik zaustavljenog broda ponudi da sam dođe na ratni brod sa brodskim ispravama, radi pregleda istih, može se ova ponuda prihvati.

Član 107

Za vreme pregleda može ratni brod da manevriše prema prilikama i stanju mora.

Član 108

Za pregled upućuje se na zaustavljeni brod jedan naoružani oficir, gde je moguće u pratinji drugog oficira i najnužnijeg broja podoficira i mornara (dva do tri lica). Ako ratni brod ima samo jednog oficira, komandanta, on upućuje na pregled jednog podoficira.

Član 109

Oficir (pođoficir), upućen na pregled, traži od zapovednika da mu pokaže brodske isprave, računajući u ove i isprave koje se odnose na teret, putnike i posadu.

Glavne su isprave, pomoću kojih se mogu izvršiti potrebni izvidi: upisni list ili u slučaju da je brod ne-

davno bio kupljen, privremeni plovidbeni list, popis posade, spisak putnika, brodski dnevnik, mašinski dnevnik, zdravstveni list, ukoliko ga ima manifest i teretnica ili vozarinski ugovor (Carter-parti), a po potrebi još i certifikati o klasifikaciji broda, baždarski list i police osiguranja broda i tereta, ako su na brodu.

Član 110

Pregledom isprave i ispitivanjem zapovednika, po potrebi i ispitivanjem brodskih oficira, posade i putnika treba utvrditi:

- 1) Neutralan ili neprijateljski karakter broda (po upisnom listu);
- 2) Itinerer broda, cilj i svrhu putovanja, mesto i trajanje boravka u lukama, dosadašnje rute i odredišta (u glavnom po brodskom dnevniku, eventualno po vizumima na zdravstvenom listu, po popisu posade, carinskim ispravama, vozarinskom ugovoru, ako takav postoji i sl.).
- 3) Vrstu i odredište tereta (po teretnici — konosmanu, manifestu tereta i drugim carinskim dokumentima, eventualno po vozarinskom ugovoru — Carter parti — gde takav postoji);
- 4) Narodnost članova posade i narodnost i svrhu putovanja putnika (po popisu posade i spisku putnika, eventualno po ličnim dokumentima);
- 5) Po potrebi: upotrebu radiotelegrafskog uređaja (po registru primljenih i predatih depeša);
- 6) Eventualno podatke o licu koje je najmilo brod (po Vozarinskom ugovoru, Carter-partiu).

Član 111

Oficir, upućen na brod radi pregleda, pregledava redovno vrstu broda, tereta i lica, ispitivanjem brodskih isprava. Ako bi se ustanovile veće razlike između sadržaja brodskih isprava i izjava zapovednika, posade ili putnika, brod se smatra kao sumnjiv. Osnov za sumnju je i nedostatak isprava koje se inače redovno nalaze na brodovima.

Brod je sumnjiv i onda, ako je skrenuo sa rute, koju je imao da sledi prema brodskim ispravama, ali to se još samo po sebi ne može smatrati kao osnov uzapćenja. Ovakav se brod radi dalje provere može uputiti na određeno mesto u smislu članova 115 i 116 ovoga Uputa.

d) Pretres

Član 112

Kad pregled isprava i drugi osnovi daju povoda sumnji o prirodi tereta ili lica, u pogledu narodnosti ili svrsi njihovog putovanja, pristupa se pretresu broda ili proveravanju.

Radovi oko pretresa i proveravanja vrste tereta i njegovog odredišta, vrše se po uputstvima zapovednika od strane posade pregledanog broda, a prema zahtevima pregledajućeg oficira, koji može sam da pristupi tim radovima samo u slučaju, kad zapovednik broda odbije da to izvrši.

Za proveru lica označuje oficir koji vrši pregled zapovedniku broda članove posade ili putnike, čiji se identitet ima proveriti, a provera se vrši uz pomoć

zapovednika broda, na način koji se smatra najpotpunijim, pregledom ličnih isprava, ispitivanjem i sl.

e) Otpor protiv pregleda

Član 113

Silom dati otpor protiv legitimne primene prava pregleda i pretresa daje pravo da se brod odmah u-zapti. Za teret vrede u tom slučaju iste odredbe kao za teret na neprijateljskom brodu; roba koja pripada zapovedniku broda smatra se kao neprijateljska.

f) Upisivanje pregleda

Član 114

Ako se pri pregledu ustanovi da nema mesta ni uzapćenju ni zadržavanju broda, overava pregledavajući oficir rezultat pregleda u brodskom dnevniku pregledanog broda, prema obrascu u prilogu 6, a brodu se potom dozvoljava da produži svoj put.

g) Skretanje sa rute

Član 115

Ako i ukoliko ne postoji još osnov za uzapćenje broda, a rezultat pregleda daje povoda osnovanoj sumnji da brod može da podleži uzapćenju ili kad stvarno ne postoji mogućnost da se na pučini pristupi tačnijoj proveri, može se narediti da brod skrene sa svoje rute i da se uputi na geografsku poziciju koju treba što tačnije označiti. Naređenje za takvo skretanje sa rute zapisuje pregledavajući oficir, prema obrascu po prilogu 8, u brodski dnevnik.

Po potrebi može se u takvom slučaju na brod postaviti naoružana straža.

Član 116

Ako se nema mogućnosti da se na pučini uputi na brod oficir radi pregleda, a kad postoji osnovana sumnja da bi brod mogao da podleži uzapćenju, može mu se narediti da se uputi na određeno mesto za pregled ili u koju našu ili savezničku luku, radi izvršenja pregleda.

Član 117

Ako brod, kome je bilo naređeno takvo skretanje sa rute, ne izvrši ovo naređenje, može se upotrebiti sila, u cilju da se na isto prisili.

Neizvršenje naređenja za takvo skretanje sa rute osnov je za privremeno uzapćenje.

Član 118

Kad se pri pregledu ustanovi da brodu nedostaju brodske isprave, da je deo ovih bio bačen u more ili sakriven, ili da su neke od isprava lažne, lažno preinačene ili uopšte nedovoljne, tako da izazovu sumnju da se hoće sakriti prava narodnost broda ili prava priroda i odredište tereta ili lica koja se nalaze na brodu, brod podleži uzapćenju.

Član 119

Nezavisno od odredaba prednjih članova o pregledu i pretresu brodova na moru, narediće se, prema potrebi, organima u našim lukama da izvrše pregled i pretres brodova sviju zastava pre odlaska ili posle dolaska.

h) Uzapćenje

Član 120

Ako za to postoji opravdani osnov, pristupa se uzapćenju broda, o čemu komandant broda koji izvrši uzapćenje odmah izveštava svoje pretpostavljene. On oduzima zapovedniku tako uzapćenog broda brodske isprave, prepisku, novac, kojim brod raspolaže, i sve druge predmete koje treba naročito čuvati, sastavljući o njima overeni spisak. Sem toga nastoji da se, ukoliko bude moguće, sastavi inventar svega što se nalazi na uzapćenom brodu i da se skladišta i teretni prostori zatvore i zapečate, kao i da se izbegavaju promene i štete na teretu.

Član 121

Uzapćeni brod stavlja se pod komandu jednog oficira, vođe uzapćenog broda, a na brod se ukrca potrebno ljudstvo za vođenje istog. Vođi uzapćenog broda daje se, pored uputa za dalje putovanje, zapovest po obrascu — prilog 14.

Član 122

Uzapćeni brod — priza — vije našu ratnu zastavu i plamenac. U slučaju privremenog uzapćenja, skretanje broda sa rute i upućivanje u luku bez formalnog uzapćenja, brod vije i dalje svoju zastavu, ali diže na glavnom jarbolu još i našu ratnu zastavu.

Ako ne bi bilo moguće, da se na uzapćeni brod stavi posada sa vođom, može se takav brod izuzetno pratiti od strane koje ratne jedinice ili se mogu preduzeti druge mere da se brod prisili na to da se uputi na

određeno mesto. Prateća ratna jedinica može pri tome upotrebiti i oružje da prisili praćeni brod na izvršenje datih mu naređenja. Ovakovo praćeni brod treba da spusti svoju zastavu i plovi uopšte bez zastave.

Član 123

Uzapćeni brod se upućuje, ako se drugo ne naredi, radi preduzimanja daljih mera u koju našu luku, a kad to ne bi bilo moguće, u savezničku luku. Iova tereta i spisak posade uzapćenog broda, od odjela eva inđiju ob ifc, Član 124 gonobqasu abov

U neutralnu luku može se uputiti samo ako je u nemogućnosti da drži more ili zbog nedostatka životnih namirnica ili pogonskog materijala. Uzapćeni brod doveden u neutralnu luku, mora ovu da napusti, čim nestane uzroka zbog kojih je stigao. U slučaju dužeg boravka u takvoj luci izlaže se brod oslobođenju od strane neutralnih vlasti, a posada uzaptivača interniranju.

U svemu što se odnosi na dolazak u neutralnu luku i na boravak uzapćenog broda u neutralnim obalским morima, treba se saobraziti odlukama odnosne neutralne države.

Ako to neutralna država dopusti, može se uzapćeni brod izuzetno uputiti i pod drugim prilikama u neutralnu luku, da bi tu ostao pod sekvestrom do odluke nadležnog suda za pomorski plen. Ovo treba iskoristiti samo izuzetno.

Član 125

Posada, postavljena na uzapćeni brod, može da upotrebi svoje oružje, da prisili zapovednika i posadu uzapćenog broda na izvršenje naređenja vođe.

Član 126

Uzapćeni brod se predaje po dolasku u luku određenim mornaričkim mesnim ili, gde ih nema, lučkim vlastima, po mogućstvu u onom stanju u kome je bio uzapćen.

Voda uzapćenog broda nastoji da učini sve što je moguće da se uzapćeni brod i njegov teret sačuvaju bez promena, utrošaka ili gubitka, osim hitnih potreba, koje se imaju utvrditi protokolom.

Ako bi bilo potrebno da se proda deo tereta, ovo se može predvideti po dolasku u luku, po mogućnosti sporazumno sa zapovednikom broda ili sa konsulom one države kojoj brod i zainteresovana lica pripadaju ili koja je preuzela zaštitu tih interesa.

Član 127

Vođa uzapćenog broda ili komandant broda koji ga je dopratio, upućuje preko svojih nadležnih starešina onoj vlasti koja je brod u luci preuzela: izveštaj o izvršenom putovanju broda, protokol uzapćenja, protokol o zapečaćenju prostorija, inventara, gde su takvi bili sastavljeni, brodske isprave uzapćenog broda i ispite svedoka, ako su takvi bili sastavljeni u cilju opravdanja izvršenog uzapćenja.

Član 128

Mornaričke mesne i lučke vlasti koje primaju uzapćeni brod dužne su:

- 1) da sastave protokol o prijemu uzapćenog broda sa navodom predatih brodskih isprava i podataka o stanju pečata i teretnih prostora;
- 2) da primaju izveštaj zapovednika i izjave posade uzapćenog broda;
- 3) da sastave inventar preduzetih predmeta i delova tereta i spisak posade uzapćenog broda.

Član 129

Kada se uzapćeni brod upućuje u savezničku ili neutralnu luku, izveštaj i isprave se predaju jugoslavenskom konsulu koji vrši dalji rad u pogledu broda u vezi sa lučkim ili lokalnim mornaričkim vlastima, saobrazno i u okviru lokalnih zakona i običaja.

Član 130

U slučaju uzapćenja trgovačkog broda, teret, koji po prednjim odredbama ne bi podležao konfiskovanju, ostaje na mestu na kome se nalazi brod, na raspoloženju onih kojima teret pripada.

Član 131

Ako je pregled ili pretres izvršen u luci, uzapćenje broda vrše, gde za to postoji osnov, one vlasti koje su pristupile pregledu odnosno pretresu.

i) Gubitak i uništenje uzapćenih brodova i tereta

Član 132

Za uzapćene brodove i terete, koji bi se izgubili usled više sile, ne plaćaju se nikakve naknade štete, pa ni onda, ako pravovaljanost uzapćenja naknadno ne bi bila priznata od strane nadležnih vlasti.

Komandant ili vlasti kojima je brod poveren, moraju u slučaju takvog gubitka učiniti sve moguće za spasavanje ukrcanih lica, skupocenih predmeta i skupocene robe i dužni su da utvrde naročitim protokolom prilike pod kojima je brod izgubljen.

Član 133

Uzapćeni neprijateljski brod može se uništiti, ako sačuvanje broda može da utiče na sigurnost ratnog broda ili pomorske snage, koja je izvršila uzapćenje ili pak na izglede za uspeh operacija u toku, i to naročito:

1) ako postoji očevidna verovatnoća da će uzapćeni brod biti uzet od neprijatelja, kad se približavaju neprijateljske snage;

2) ako uzapćeni brod zbog havarija ili drugih razloga ne može da sledi prateći ratni brod ili ako njegovo upućivanje ili praćenje u luku kompromituje ili ometa zadatak ratnih brodova.

Član 134

Uzapćeni neutralni brod ne sme se uništiti, već se mora uputiti u luku radi raspravljanja o opravdanosti uzapćenja.

Izuzetno može se uništiti i uzapćeni neutralni brod, za koji se smatra kao sigurno da podleži konfiskovanju, i to u slučaju kad bi čuvanje broda kompromitovalo sigurnost ratnog broda ili uspeh ratnih operacija. Ovo vredi naročito za slučaj, kad je neutralni brod kriv za očevidno i dokazano pomaganje neprijatelja i kad je dao otpor silom protiv pregleda.

Član 135

U slučaju uništenja uzapćenog broda ili njegovog onesposobljenja za plovidbu, treba najpre dovesti na sigurno mesto sva ukrcana lica, brodske isprave i uopšte sva dokumenta koja mogu da posluže za suđenje o uzapćenju. Pri tome se brodski čamci ne smatraju kao sigurno mesto, osim ako je u njima obezbeđena sigurnost putnika i posade, uzimajući u obzir stanje mora i atmosferske prilike, blizinu obale i prisustvo drugog broda, koji je u stanju da ih primi.

Ovim naredbama saobraziće se i podmornice. O uništenju uzapćenog broda sastavlja se naročiti protokol sa obrazloženjem ovog čina.

Član 136

Ako je bio uništen uzapćeni neutralni brod, moraju se pre svakog daljeg postupka i suđenja, opravdati izuzetne prilike koje su zahtevale uništenje.

Ako se to uništenje ne može opravdati na ovaj način, pripada zainteresovanim naknada stvarne štete, bez dalje rasprave o tome da li je samo uzapćenje bilo opravданo ili ne.

i) Gubitak i uništenje brodova i tereta

Član 137

Ako se uzapćenje neutralnog broda, čije je uništenje bilo opravданo, ne bi proglašilo kao pravilno, zainteresovani imaće pravo na oštetu u iznosu vrednosti uništenog broda.

Ako su prilikom uništenja neprijateljskog broda ili neutralnog broda bili uništeni teret ili roba, koji se ne mogu konfiskovati, sopstvenici ovih imaju pravo na naknadu stvarne štete.

j) Rekvizicija uzapćenog tereta i brodova

Član 138

Ako su brodu ili pomorskim snagama, koji su izvršili uzapćenje, hitno potrebni pogonski materijal, životne namirnice ili sličan materijal, komandant ovih može da ih uzme od uzapćenih brodova, vodeći računa i o njihovim potrebama.

Član 139

Komandant koji vrši ovaku reviziju materijala, obraća se zapovedniku uzapćenog broda i traži od njega predaju materijala. O primo-predaji materijala sastavlja se protokol, u kome se označuje i vrednost reviriranog materijala.

Ako se zapovednik uzapćenog broda protivi izdavanju materijala, ovaj će se oduzeti silom, uz izdavanje priznanice. Ovakva revizija materijala vrši se prvenstveno onda, kad je opravdanost uzapćenja van sumnje.

Član 140

U slučaju potrebe mogu se neprijateljski brodovi ili oni neutralni brodovi, koji su uzapćeni zbog pomaganja neprijatelja (u smislu člana 65 ovog Uputa) ili zbog otpora silom protiv pregleda (u smislu člana 113 ovoga Uputa), rekvirirati i opremiti. Ovoj meri mogu pristupiti komandanti na otvorenom moru ili nadležni mornarički komandanti u našim lukama uz sastavljanje protokola, kome treba pridati i inventar broda.

k) Postupak sa posadom i putnicima uzapćenog broda

Član 141

Kao ratni zarobljenici smatraju se:

- 1) sva lica koja pripadaju oružanoj sili neprijateljskih zemalja ili koja su pozvana da se u ovu uvrste, pa i onda kad su ranjena, bolesna ili brodolomnici;
- 2) lica iz posade neprijateljskih trgovачkih brodova, koja su sposobna da vrše kakvu službu u neprijateljskoj oružanoj sili;
- 3) posada neutralnih trgovачkih brodova, koji odgovaraju za pomaganje neprijatelja;

Ona lica koja prate oružanu silu, iako joj ne pripadaju, kad su snabdevena sa legitimacijom izdatom od vlasti oružane sile koju prate, mogu se smatrati kao ratni zarobljenici, ukoliko se ne bude smatralo kao povoljnije da se ostave na slobodi.

Član 142

U slučaju uzapćenja neprijateljskog trgovačkog broda, lica iz posade koja su državljeni neutralne zemlje, neće se zarobiti. To vredi i za zapovednika i za oficire, ako ovi dadu formalno i pismeno obećanje da u toku rata više neće uzeti službu na neprijateljskom brodu. Ovaj izuzetak ne vredi za zapovednike i oficire koji su ranije dato obećanje prekršili.

Član 143

Osim lica koja će po prednjim tačkama biti smatrana kao ratni zarobljenici, treba putnike, zatečene, na uzapćenom brodu, ostaviti na slobodi i iskrcati ih prvoj prilikom. Ipak mogu se pojedina lica zadržati dotle dok se to, u interesu vršenje izvida o uzrocima za uzapćenje broda, smatra kao potrebno.

Član 144

Sa ratnim zarobljenicima treba postupiti obzirno i čovečno i prema njihovom činu i položaju.

Član 145

Lica puštena na slobodu, kao i ratni zarobljenici, mogu zadržati sve ono što im lično pripada, osim oružja, vojničkih karata, dokumenata i u opšte predmeta koji se mogu iskoristiti za ratovanje.

Član 146

Versko, sanitetsko, lekarsko i bolničko osoblje ne sme se zarobiti, ali pre puštanja treba se uveriti o stvarnom karakteru takvih lica. U slučaju sumnje mogu se ova lica zadržati dok se tačnije ne utvrdi njihov karakter.

1) Poštanska prepiska

Član 147

Poštanska prepiska, neutralna ili neprijateljska, nađena na neutralnom ili neprijateljskom trgovačkom brodu, redovno je nepovrediva. U slučaju uzapćenja broda treba prepisku dalje otpremiti na odredište sa što manjim zadocnjenjem, osim ako postoje opravdani osnovi sumnje, u kom će se slučaju prepiska podvrgnuti cenzuri.

Poštanski paketi nemaju karakter poštanske prepiske i podležu istom postupku kao ostala roba.

Član 148

Ove odredbe ne vrede u slučaju blokade za prepisku, određenu za blokiranoj zonu ili koja iz ove dozvola.

m) Zabranja otkupa (Ransona)

Član 149

Zabranjeno je sklapanje ugovora o Ransonu, tj. o puštanju uzapćenih brodova uz obavezu na plaćanje otkupne svote.

n) Oslobođenje uzapćenog broda

Član 150

Ako je neprijatelj uzapatio koji Jugoslavenski trgovaci brod, naši ratni brodovi treba da nastoje, ako to prilike dozvoljavaju, da se ovaj po mogućству oslobođe. U ovom slučaju, zarobiće se lica iz neprijateljske oružane sile, nađena na brodu. Ovako se isto

postupa i pri oslobođenju uzapćenog neutralnog trgovackog broda. Na posadu i putnike neutralnog broda primenjuju se odredbe članova 68 i 141—143 ovoga Uputa.

Osim slučaja, kad je takav brod bio upotrebljen kao neprijateljski ratni brod, on se pušta na slobodu posle sastavljanja protokola o oslobođenju koji služi za eventualno utvrđivanje prava naknade troškova državi za oslobođenje.

o) Uzapćenje korsara

Član 151

U slučaju uzapćenja korsara, pravilno snabdevenog Gusarskim (korsarskim) listom od države, koja nije pristupila Pariškoj deklaraciji, postupa se po odredbama člana 120 ovoga Uputa. Zapovednik, oficiri i posade smatraju se kao ratni zarobljenici.

X

JUGOSLAVENSKI I SAVEZNIČKI TRGOVAČKI BRODOVI

Član 152

U ratnom stanju zabranjene su sve trgovacke veze sa neprijateljem. Stoga se zaustavljaju jugoslavenski trgovacki brodovi ili plovni objekti, koji bi pokušali da prekrše ovu zabranu, bez naročitog opravdanja, koji bi nastojali da prođu kroz blokadu ili koji bi preneli trupe, obaveštenja i kontrabandu za račun neprijatelja ili na neprijateljsko odredište.

Član 153
Zapovednici ili lica koja rukovode prenosom i sva lica, za koja postoji sumnja saučešništva, imaju se uhapsiti i predati nadležnom sudu.

Član 154

Neprijateljska roba na jugoslavenskom ili savezničkom brodu, kao i roba kojom se trguje između jugoslavenskih ili savezničkih državljanima i neprijatelja ima se uzaptiti.

XI

PRAVILO ZA NEUTRALNOST

Član 155

U ratu u kome je Kraljevina Jugoslavija neutralna, zaraćeni su dužni da poštuju njen državni suverenitet i da se na teritoriji i u vodama Kraljevine Jugoslavije uzdržavaju od svih dela, koja bi za Kraljevinu, ako ih tolerira, značili povredu neutraliteta.

Zabranjuju se stoga svi akti neprijateljstva zaraćenih ratnih brodova u lukama, unutrašnjim vodama i u teritorijalnom moru Kraljevine, računajući u ove i uzapćenje trgovackih brodova i vršenje prava pregleda.

Član 156

Ako je koji brod bio uzapćen u teritorijalnom moru Kraljevine, i ako se tu još nalazi, upotrebice se sva raspoloživa sredstva da se takav brod sa svojim oficirima i posadom oslobodi i da se posada uzapćenog

broda, postavljena na brod od strane uzaptivača, internira.

Ako je uzapćeni brod već napustio zone nad kojima se vrši vlast Kraljevine, moraće se od zaraćene vlade tražiti oslobođenje broda sa oficirima i posadom.

Član 157

Zaraćeni ne smeju na državnoj teritoriji ili u državnom teritorijalnom moru ustanoviti sud za pomorski plen niti upotrebiti luke, državnu teritoriju i teritorijalno more kao operacijske baze, za uspostavu radiotelegrafskih stanica ili drugih postrojenja za vezu sa oružanim silama zaraćenih na kopnu i na moru.

Član 158

Sa raspoloživim sredstvima sprečiće se u zoni pod vlašću Kraljevine opremanje i naoružavanje brodova za koje postoji osnov sumnje da bi mogli biti određeni za neprijateljsku upotrebu protiv jedne države sa kojom je Kraljevina u miru. Sem toga vršiće se nadzor nad tim da iz područja, koje je pod vlašću Kraljevine, ne ispolvi brod namenjen krstarenju ili neprijateljskim aktima, ako je brod u pomenutom području potpuno ili delom bio pripremljen za ratnu upotrebu.

Član 159

Uslovi, ograničenja ili zabrane propisane za sve što se odnosi na ratne brodove zaraćenih ili od njih uzapćenih brodova u lukama i u teritorijalnom moru Kraljevine, primenjuje se podjednako na obe zara-

ćene strane, ali izvesnim ratnim brodovima zaraćenih koji su povredili državni neutralitet ili koji se nisu saobrazili ovim pravilima, može se uopšte zabraniti pristup u luke.

Član 160

Načelno se dozvoljava ratnim brodovima i uzapćenim brodovima zaraćenih prost prolaz kroz teritorijalno more. Podmornice moraju pri tome da voze izronjene.

Vazduhoplovima, koji pripadaju oružanim silama, zabranjeno je nadletanje teritorijalnog mora Kraljevine.

Prema prilikama mogu se zabraniti odlukom Kraljevske vlade:

1) prolaz i boravak ratnih brodova obeju zaraćenih strana u izvesnim delovima teritorijalnog mora, lukama i u unutrašnjim vodama Kraljevine.

2) prolaz i boravak podmornica obeju zaraćenih strana uopšte u teritorijalnom moru Kraljevine.

Član 161

Ratni brodovi zaraćenih ne mogu, ako o tome nisu izdate specijalne odredbe, boraviti u lukama, na radama u unutrašnjim vodama i u teritorijalnom moru Kraljevine više od 24 časa, osim usled rđavog vremena ili havarija. U tim slučajevima dužni su da isplode čim uzrok zadržavanja prestane.

Za vreme takvog boravka, pomenutim je brodovima zabranjeno da prodaju ili besplatno ustupe uzapćenu robu.

O izvršenju ovih odredaba staraju se mesne mornaričke vlasti i Kraljevski brodovi, a gde ovih nema, lučke vlasti.

Član 162

Ako se koji zaraćeni ratni brod nalazi u kojoj od luka Kraljevine ili u njenom teritorijalnom moru u času početka neprijateljstava, saopštice mu se naređenje da isplovi u roku od 24 časa, osim u slučajevima, kad bi Kraljevska vlada o tome izdala druga naređenja ili ako postoji izuzetak predviđen u članu 161 ovoga Uputa.

Član 163

Ograničenja roka boravka iz prednjih članova ne primenjuju se na brodove zaraćenih država, koji su namenjeni isključivo verskim, znanstvenim ili humanitarnim svrhama.

Ukoliko ne budu izdata druga naređenja, najveći broj ratnih brodova jedne zaraćene strane, koji se može jednovremeno baviti u kojoj luci Kraljevine ili na kojoj našoj radi, može biti tri.

Član 164

Ako se ratni brodovi obeju zaraćenih strana jednovremeno nalaze u jednoj luci Kraljevine, mora proteći najmanje 24 časa između odlaska brodova jedne i druge zaraćene strane.

Red isplovljena određuje se po redu dolaska, osim ako brod, koji je prvi došao, nije u prilikama, u kojima je dopušteno produženje zakonskog roka bavljenja.

Zaraćeni ratni brod ne može da napusti luku ili radu Kraljevine pre isteka roka od 24 časa po odlasku kojeg trgovačkog broda koji vije zastavu jednog protivnika.

Član 165

Ratni brodovi zaraćenih ne mogu u našim lukama ili na našim radama opravljati svoje havarije osim u onoj meri koja je najpotrebnija za sigurnost plovidbe, ali koja ne povećava njihovu borbenu vrednost. Mornaričke će vlasti ustanoviti prirodu opravaka koje se moraju izvršiti što je moguće brže.

Zaraćeni ratni brodovi ne mogu se služiti lukama Kraljevine i njenim obalskim morima za obnovu ili pojačanje zaliha ratnog materijala i naoružanja ili za popunu svoje posade.

Član 166

Ratni brodovi zaraćenih mogu se snabdevati hranom u lukama Kraljevine do popune svoje redovne, mirnodopske zalihe.

Tako isto mogu ti brodovi ukrcati samo toliko pogonskog materijala, koliko im treba da dođu do najbliže luke njihove domovine.

Član 167

Ratni brodovi zaraćenih strana koji su ukrcali pogonski materijal u kojoj luci Kraljevine, mogu ponovno obnoviti zalihe pogonskog materijala u Jugoslavenskim lukama tek po isteku roka od 3 meseca.

Član 168

Uzapćeni brod može se dovesti u luke Kraljevine samo zbog nesposobnosti za plovidbu, zbog nepovoljnog stanja mora, ili zbog oskudice pogonskog materijala i zaliha.

On mora isploviti, čim bude prestao uzrok, koji je opravdavao njegov dolazak. Ako to ne učini, mornaričke će mu vlasti dostaviti naređenje da odmah isplovi. Ako to naređenje ne izvrši, upotrebiće se raspoloživa sredstva da se uzapćeni brod osloboди sa njegovim oficirima i posadom i da se posada, koju je uzaptivač postavio na brod, internira.

Tako isto osloboдиće se uzapćeni brod koji je doveden u luku Kraljevine pod drugim uslovima, osim onih predviđenih u prednjem članu.

Član 169

Ako koji ratni brod zaraćenih strana, protivno nalogu nadležnih vlasti, ne napusti luku Kraljevine, u kojoj nema prava da ostane, preduzeće se potrebne mere da se brod onesposobi za isplovljenje u toku celog rata. Komandant takvog broda dužan je da olakša izvršenje tih mera.

Kad se tako zadržavaju zaraćeni ratni brodovi, zadržaće se i njihovi oficiri i posada. Oni se mogu ostaviti na brodu ili smestiti na koji drugi brod ili na kopnu i mogu se podvrgnuti merama ograničenja, koje se budu smatrале као потребне. Na brodu treba ostaviti potrebno ljudstvo za održavanje.

Oficiri se mogu ostaviti i na slobodi, ako dadu časnu reč da bez dozvole neće napustiti državnu teritoriju.

Član 170

Brodolomci, ranjenici i bolesnici oružane sile zaraćenih strana, koji se budu iskricali u lukama Kraljevine od strane zaraćenih ratnih brodova, jugoslavenskih ratnih brodova ili trgovačkih brodova njihove sopstvene zastave, interniraće se.

Oni, koje iskrca neutralni trgovački brod, puštice se na slobodu, ukoliko taj brod nije pre uplovljenja bio zaustavljen i pregledan od strane protivničkog ratnog broda.

Član 171

Ovaj Uput stupa na snagu odmah.

Ministar vojske i mornarice neka izvrši ovaj Ukaz.

Pavle, s. r.

R. Stanković, s. r.

Dr. Perović, s. r.

Pov. MK. Br. 14997

30 septembra 1939 godine

B e o g r a d

Ministar vojske i mornarice,

Armiski đeneral,

Milan Đ. Nedić, s. r.

Brodske isprave trgovackih brodova

(Prema raspolozivim podacima)

DRŽAVA	Isprava o narodnosti, o sopstveniku, eventualno (u zagradi) privremeno izdate isprave	Isprave o posadi i putnicima	Navigacioni i drugi dnevničici
Kraljevina Jugoslavija	Upisni list Medutimni list	Popis momčadi Imenični iskaz ukranih putnika Pomorske knjižice	Brodska dnevnik Mašinski dnevnik
Argentina (Republika Argentina)	Certificado de Matricula	Rol de la Tripulacion Lista de pasajeros	Libro de bitacora
Belgija (Belgique)	Lettre de mer	Rôle d'équipage Liste des passagers	Journal de bord
Brazilija (Republika des Estados Unidos do Brasil)	Certificado do registro o passaporte de navio mercante	Matricula de equipagen Lista de pasajeros	Diario de bordo
Čile (Republika de Chile)	Certificado de Matricula o patente de navegacion	Rol de la tripulacion Lista de pasajeros	Libro de bitacora
Danska (Danmark)	Nationalitets-og Registrerings Certifikat	Skibsmadingsliste	Dag-Bog
Estonija (Eesti Vabariik)	Laeva registrecrime tunnistus Certificate of Registry	Munsterrol	

Zdravstvene (sanitetske) prilike	Vozarinski ugovor (ako postoji)	Isprave o teretu (tovaru)	Razne isprave : 1) Isprave odlaska, 2) Isprave o baždarenju, 3) Dozvola plovidbe, 4) O klasifikaciji broda, 5) O pregledu raznih uredaja i sl., 6) Razne druge isprave
Zdravstveni list		Brodska manifest Teretnica	2) Svedožba baždarenja 3) Plovidbena dozvola 4) Svedožba o klasifikaciji broda
Patente de sanidad	Contratto de fletamento	Manifesto de la carga Conocimientos	2) Certificado de arqueo 3) Certificado de navigabilidad
Patente de santé	Charter-partie	Manifeste d'entrée Manifeste de sortie Connaissances	2) Cérificat de bord 3) Permis de navigation 4) Certificat de franc bord
Carta de saude	Contrato de fretamento	Recibos de fletes y despacho Conocimientos	
Boleta de sanidad	Contrato de fletamento	Manifiesto general Conocimientos	
Sundhedspas	Certeparti	Varefortegnel se Conossemente	2) Tilsyngsborg (opis broda) 3) Fartscertifikat i Sikkerhedscertifikat 4) International ladetinic certifikat
			2) Laeva Mostkiri (Tonnage certificate) 3) Merekolbikkuse tunistus (Certificate of seaworthiness)

Francuska (France)	Acte de francisa- tion (Acte de francisa- tion provisoire)	Rôle d'équipage Liste de passagers	Journal de bord Journal de la machine	Patente de santé	Charte- partie	Manifeste d'entrée Manifeste de sortie Connaissances	1) Conge de donne 2) Permis de navigation 3) Registra special des vi- sites de sécurité
Finska (Finland)	Kansallisuto- distus	Merimieskirja	Laiva päiväkrja	Torveys- passi	Sertte- parttia	Tavaraluettelo Konesementti	
Grčka (Hellas)	Eggraphon Eteni- kotetes o nauti- liacon diploma	Nautologhion	Emerologhion	Ughieino- mike epi- theoresis	Nauiloticon	Deloticon Fortotike	2) Protokollon Katamet- risscos 3) Nautiliacon diploma
Holandija (Konisskrijk der Nider- landen)	Zeebrief	Monsterrol	Journaal o dag- register o dag- boek	Gezond- heidspas	Charter- partij	Manifest der La- ding Cognossementen	1) Akte van Vitklaering 2) Meetbrief wor Zeesche- pen 3) Certifikat van scenge- delijkheid
Italija (Regno d'Italia)	Atto di nazionalità Passavanti provi- visorio	Ruolo d'equi- paggio Libretti matricolari Lista dei passageri (se la nave ne transporta)	Giornale nauti- co (solo per le navi oltre 50 tonn. di stazza netta)	Patente di sanità (quando prescritta)	Contratto di noleggio (se la nave è noleggiata)	Manifesto di carico Polizze di carico	2) Certificato di stazza
Japan (Nipon)	Kokuseki Shosho Certifikate of ves- sels nationality	List of crew Senin-meibo Passenger list Senkyaku-meibo	Official log Kökai-nisshi	Bill of health Kenkō- shōmeisho	Charter party Yosen-Ke- ryakusho	Manifest of cargo Tsumini-moku- roku Bills of lading Funani shōken	
Letonija (Latvijas republika)	Kuga registrācijas certifikats Flagas patents Pagaidu flagas patents	Pienesta ligums at kuga Kacpotajiem					2) Mern gramata (Certifi- cate of tonnage)
Litva (Lietuvos republika)	Veliavos patentes Certificate of na- tionality	Peržiurejima raistai					2) Išmatorimo Lidydmas (Certificate of tonnage)
Meksiko	Patente de nave- gacion	Rol de los indivi- duos que compo- nen la dotacion del buque Lista de pasajeros	Quaderno de bitacora o di- ario de nave- gacion	Patente de sanidad	Contrato de fletamento	Manifesto de la carga Conocimientos	

Nemačka (Deutsches Reich)	Schiffs-Certifikat Flagenzeugnis Seepass	Musterolle	Schiffs-tage- buch
Norveška (Kongeriket Norge)	Nationalitetsbevis	Bemandningsliste Sjofartsbok	Dagbok
Peru	Certificado de matricula	Rol de la tripula- cion Lista de pasajeros	Libro de bita- cora
Poljska (Rzeczy- pospolika Polska)	Swiadectwo po- miaowe	Spis zalogi Spis podróznych	Dzicmik okre- towy
Portugalija (República Portuguesa)	Certificado do re- gistro o passa- porte de navio mercante	Matricula de equipagem	Diario de bordo
Rumunija	Acte de romani- satatie	Rol de echipaj Livret personal Liste de calatori	Jurnal de bord
Sjedinjene Države (The United States of America)	Certificate of re- gistry	Crew list Passenger List	Official log
Španija (Espana)	Real patente de navigacion	El rol de la tripu- lacion y lista de pasajeros Rol de navegacion	Cuaderno de bitacora o diario de na- vuracion

Sanität- zeugnis- sen	Frachtver- trag	Ladungs manifest Konossemente	2) Schiffsmensbrief 3) Fahrerlaubnißschein 4) Freibordzertifikat (Po- stoje i razne druge sved- džbe o pregledu ure- daja, mašina, kotlova itd.)
Sundhed- pass	Certeparti	Varefortegnel se Konossement	2) Norsk malererevy 3) Fartscertifikat, Passa- gercertifikat
Patente de sanidad	Contrato de fletamento	Manifiesto general Conocimientos	
Swiadectwo sanitarne	Gzarter- partja	Manifest towa- rowy Konosament	2) Swiadectwo pomiarow 3) Zezmolevie na uprami- anie zeglugi pasazer- skiej
Carta de sande	Contrato de freta- mento	Declaracão do capitao Recibos de fletes y de spacho Conocimientos	1) Despache d'Alfandega 2) Certificado de arque- ação 3) Certificado de Naviga- bilidade
Patenta sanitaria	Contract de afretare	Manifeste de marfuri Conosamente	
Bill of health	Charter- party	Outward foreign manifest Coasting manifest Bills of lading	1) Clearance of vessel to foreign port
Patente de sanidad	Contrato de fleta- mento	Manifeso de la carga Conocimientos y guias de la carga	3) Certificado de recono- cimiento

Švedska (Sverige)	Nationalitets-och Registrerings Certificat	Sjomansrulla Sjofartsböcker	Dag-bok
Turska	Berat o Mirur Tezkeressi	Ta'iflh defteri	Ghemi Djurnal o defteri
Velika Britanija (United Kingdom)	Certificate of re- gistry	Agreement with crew Passenger List	Official log book
Urugvaj (Republika oriental del' Uruguay)	Patente de nave- gacion	El rol de la tri- pulacion y lista de pasajeros	El libro de cuenta y raz- or
U. R. S. S.	Udstoverenie o nazionalnosti	Sudovaia rolo Lichnyi sostav Sostav passajirov	Dnevnik pla- vania

Sundehft Certifikat	Certeparti	Mark rulla Konnossement	2) Malbrev 3) Fartcertifikat (Passa- gerarfarty certifikat) 4) Internationell fribord- scertifikat
Sihhiye Pa- tentassi	Nayloun kontra- tossou	Manifesto Hamuole Senedi o Konoshmento	1) Certificate for clearance 2) Tonnage certificates (Suez, Panama) 3) Passenger certificate 4) International load line certificate 5) Report of inspection of brife-saving appliances
Bill of health	Charter- party	Manifest of cargo Bills of lading	
Patente de sanidad	Contrato de fletamento	El libro de carga- mentos Conocimientos de la garga	
Sanitarnoe svide- telstvo	Kontrakt naima	Jurnal nagruzki Polis gruzu	

Podaci o širini teritorijalnih mora

Podaci o tome, koje će države u slučaju rata i neutraliteta tražiti da se njihova prava u Teritorijalnom moru priznaju na otstojanjima većim od TRI nautičke milje od obale, mogu se smatrati samo indikacijom. Oni su uzeti po zvaničnim izjavama i po širini teritorijalnog mora koja se primenjuje u mirno doba. Po iskustvima rata 1914—18 postoji i mogućnost da se ta širina menja i u toku rata.

Širina od 12 nautičkih milja:

Rusija (osim u Finskom zalivu)

Širina od 6 nautičkih milja:

Kraljevina Jugoslavija,
Francuska,

Grčka,
Italija,
Rumunija

i verovatno i Iran, Island, Portugalija, Španija i Turska.

Širina od 5 nautičkih milja

Urugvaj

Širina od 4 nautičke milje:

Norveška,

Rusija (u Finskom zalivu)

Svedska,
i verova-

I Verovatno i Danska, Finljska i Letonija,
Ostale države naročito Velika Britanija.

Ostale države, naravno Velika Britanija, sa svim domionima i posedima, Sjedinjene Države, Japan, Nemačka, Belgija, Egipt i Poljska primenjuju svoja prava u Teritorijalnom moru širine od 3 nautičke milje

Lodaci o svrini teritorijalnih mors

Bojac o tome kolje će svrati u svakavu letu
dovoljno da se odvoja iz a Terezijevih
mora priznati u istočnim vodama od TRL usrednje
vode do opeče, mora se smestiti sasao uvidikacijom.
Ovi se nesu po dva marta iživavama i po svrini terito-
rijalnih mors i voda i u svim morsima po
izkazivanju morskih 1814—18 posloj i mogućnosti da se

svrini morski i u toku leta

zadnji 15 svetogorski milija:

(niveli tokom I u morski

: svrini morski mili

kratkoštevna u

Pravljenska,

Glavka,

Istoka,

Rumunija,

i velovrata i tura, izlaz u Pontifikaljeg Spasitela

Turske.

svrini morski mili

Utridavaj

svrini do 4 svetogorske milije:

Novačka

Rusija (u Terezijevim vodama)

Svedska

i avtostrada i Denska flotila i fotonija

Ostale svrake, istočno Velebita Rumunija, sa m-
nijom i posedima, Šećulena Digrat, Izabul N-
marke, Beogradska, Egipt i Pologa pripadaju voda
po svrini teritorijalnih morskih 3 svetogorske milije

Stabilj komande

Obrazac za propusni list**Kraljevina Jugoslavija — Royaume de Yougoslavie****Propusni list — Sauf-conduit**

ovlašćuje autorise

Brod: sklik spica Kreuje dant les forces

Le navire: ... dans les forces en

Zastave: Vu l'état de guerre exi- stant entre le Royaume de

Pavillon: ... et l'autre (sl.) Vu l'état de guerre exi- stant entre le Royaume de

Luka pripadnosti: Provozni

Armé à: ... et la marine

Bruto-tonaže: Provozni

Jauge brute: ... et la marine

Neto-tonaže: Provozni

Jauge nette: ... et la marine

Dužine i širine: ... et la marine

Longueur et largeur: ... (date et heure)

Građen, gde i kada: zona, flazine, côte, le port neutre

Construit, où et quand: uz, flazine, côte, le port neutre

Dolazeći iz: u granica; Određen za:

Provenant de: Se rendant a:

Zapovednik: Posada: (broj) Putnika: (broj)

Capitaine: Equipage: Passagers:

Teret: ... et que les marchandises sont dans le état de

Charge de: mandement et que les

da se uputi u brzina od čvorova

de se rendre à à la vitesse de noeuds

po sledećoj ruti (tačno označiti rutu)

par la route suivante:

Komandanti kraljevskih brodova i savezničkih ratnih
Les commandants des navires royales et des navires
brodova umoljavaju se da slobodno propuste brod,
de guerre alliés sont priés de laisser passer librement
ako ovaj bude nađen na određenoj ruti.

le navire, s'il sera trouvé sur la route assignée.

Ovaj propusni list vredi samo za gore označeno
Le présent Sauf-conduit vaut seulement pour le voyage
putovanje.
ci-indiqué.

Komandant ... (uz oznaku položaja).
Le commandant

Propusni list izdaje se u 3 primerka, 1 za brod kome
je namenjen, jedan za Ministarstvo vojske i mornarice,
kome će se dostaviti nadležnim putem i jedan za
arhivu.

Prilog 3

Obrazac za objavu blokade

Kraljevina Jugoslavija — Royaume de Yougoslavie

Objava blokade

Potpisati (čin i
ime) , Komandant
pomorskih snaga Kralje-
vine Jugoslavije u
(označiti morsko područ-
je, pred obalom i sl.) *)
s obzirom na ratno stanje
koje postoji između Kra-
ljevine Jugoslavije i
postupajući u smislu do-
bivenih ovlašćenja

Objavljuje
da će počev od
(dan i čas) (zona,
obala, otok, luke itd. uz
tačnu oznaku granica po
geografskoj širini i duži-
ni itd.)

biti u stanju efektivne
blokade, održavane od
strane pomorskih snaga
pod njegovom komandom

Déclaration de Blocus

Nous soussigné
(grade et nom), comman-
dant les forces navales R.
Yugoslaves en

Vu l' état de guerre exi-
stant entre le Royaume de
Yugoslavie et,
agissant en vertu des pou-
voirs qui nous apparten-
nent

Déclarons
qu'à partir du
(date et heure)
(la zone, côte, le port neutre
..... de latitude et
..... de longitude)

seront tenus en état de
blocus effectif par les forces
navales sous notre com-
mandement et que les
bâtiments amis et neutres
auront un délai expirant

*) Većinom se ne označuje ime sastava već samo geografsko područje na pr. „Pomorskih snaga u južnom Jadranu“ i sl.

i da će se prijateljskim i neutralnim brodovima ostaviti rok, koji ističe (dan i čas) za napuštanje blokiranih mesta, ali pod uslovom da ovi brodovi neće ovu datu dozvolu iskoristiti u svrhu da u ma kojoj formi sarađuju kod neprijateljskih operacija u času kada budu napustili blokirana mesta.

Protiv svakog broda, koji bi pokušao da povredi ovu blokadu, postupićе se, shodno odredbama međunarodnih zakona i ugovora koji su na snazi sa neutralnim državama.

Na Kr. jugoslovenskom brodu „.....“ dana

Potpis (čin i ime) de la Marine R. yougoslave

.....

le pour quitter les lieux bloqués sous réserve que les dits bâtiments ne profiteront pas de la faveur ainsi accordée pour coopérer d'une façon quelconque aux opérations de l'ennemi au moment où ils quitteront les lieux bloqués.

Il sera procédé contre tout bâtiment qui tenterait de violer le dit blocus conformément aux lois internationales et aux traités en vigueur avec les Puissances neutres.

A bord du navire R. yougoslave „.....“ le izveštava vlasti luke

o objavi blokade, izdate od „Kralj. jugoslovenske vlade“ ili „od komandanta pomorskih snaga“) čiji je prepis priložen, da bi pomenute vlasti bile upoznate sa tim stanjem i da bi bezodvlačno mogле izvestiti strane konzule, koji dejstvuju u

Štambilj broda

Prilog 4

Obrazac za notifikaciju blokade

Kraljevina Jugoslavija — Royaume de Yougoslavie

Notifikacija objave blokade Notification de Déclaration de Blocus

Potpisati (čin i ime), Komandant Kr. jugoslovenskog broda „.....“

izveštava vlasti luke

o objavi blokade, izdate od „Kralj. jugoslovenske vlade“ ili „od komandanta pomorskih snaga“) čiji je prepis priložen, da bi pomenute vlasti bile upoznate sa tim stanjem i da bi bezodvlačno mogле izvestiti strane konzule, koji dejstvuju u

Na Kr. jugoslovenskom brodu „.....“ le dana

Potpis, čin i ime
Kralj. jugoslovenske mornarice

Nous soussigné (grade et nom) commandant le navire R. yougoslave „.....“

notifions aux autorités du port de la déclaration de blocus faite par („le Gouvernement R. yougoslave „ili“ le commandant les forces“) dont copie est ci-jointe, afin que les dites autorités en soient informées et qu'elles en informent sans délai les consuls étrangers dans le port de

A bord du navire R. yougoslave „.....“ le dana

signés, grade et nom
de la Marine R. yougoslave

Obrazac za posebnu notifikaciju objave blokade trgovačkom brodu

(koja se ima uneti rukom u brodski dnevnik)

Dana 19. godine
u , nalazeći se na tači
širine i dužine potpisati (čin i ime)
..... , zato određen od komandanta
Kr. broda jugoslovenskog „ “ iz Kr.
jugoslovenskih snaga koje blokiraju
(oznake blokirane zone, luke itd.) došao je
na brod “ zastave

Kako proizlazi iz pregleda brodskih isprava da zapovednik broda „.....“ nije poznavao postojanje stanje blokade i da se nemože prepostaviti da je ovo poznavao

izvještavam ga
o objavi blokade izdatoj od
(Kr. jugoslovenske vlade ili
od komandanta Kr. jugoslovenskih pomorskih sila u
.....) dana i
predajem mu prepis ove objave

Potpis, (čin i ime) Jem
Kr. jugoslovenske mornarice

Le 19 à
heures, étant de latitude et de longitude

Le soussigné (grade et nom)
designé à cet effet par le commandant du navire R. Yougoslave „ „, faisant partie des forces navales R. Yougoslaves bloquant „ „, s'est rendu à bord du navire „ „ de pavillon „ „

Attendu qu'il résulte de l'examen des papiers de bord que le capitaine du „ „ n'a pas connu et ne peut être présumé avoir connu l'existence du blocus,

lui notifions:
la déclaration de blocus faite en date du par (le Gouvernement R. Yougoslave ili le commandant en chef des forces navales R. Yougolaves en et lui remettons copie de cette déclaration.

signé: (grade et nom)
de la Marine R. Yougoslave

Potpis: (čin i ime)
Kralj. jugoslovenska mornarica

Obrazac za belešku o pregledu broda

(koja se ima uneti rukom u brodski drevnik pregleданог брода)

Potpisati (čin i ime) po naređenju komandanta Kralj. Jugoslavenskog broda (ime broda) „ „ (čin i ime komandanta) izvršio je dana (datum) u časova pregled broda (ime pregleданог брода), zastave (narodnost pregleданог брода) na poziciji (označiti geografsku dužinu i širinu) i našao sam (označiti sumarno rezultat pregleda*).

Pregledanom brodu naređena je sledeća ruta ovo staviti samo po potrebi, označiti rutu) **)

Potpis: (čin i ime)
Kralj. jugoslovenska mornarica

*) Na primer: Iz pregleda brodskih isprava proizlazi da nema uzroka zaustavljanju ili uzapćenju broda.

**) Ako su brodu bili oduzeti delovi registra primljenih radio depeša, treba tu još dodati: Naredio sam da se brodu oduzmu iz registra primljenih radio depeša, depeše date od vojnih radiostanica zarađenih i koje nisu bile upućene pregledanom brodu.

Prevod:

Le soussigné (grade et nom) désigné à cet effet par le commandant du navire R. yougoslave „ “ M. le (grade et nom) a effectué le (date) à heures, étant par de latitude et de longitude la visite du navire de pavillon avec le résultat suivant *) Au navire visité a été désigné la route suivante **)

signé (grade et nom):
de la Marine R. Yougoslave

R. Yougoslave

les forces navales R. Yougoslave et leurs

fonctions de cette déclaration

signé (grade et nom)
de la Marine R. Yougoslave

*) na primer: Il a examiné les papiers de bord. Cet examen n'a fait ressortir aucun motif de saisie ou de capture.

**) Eventualno se dodaje:
Il'a fait enlever des registres des radiocommunications l'inscription des messages provenant des stations de radiocommunication militaires belligérantes et qui n'étaient pas destinés au navire visité.

Prilog 7

Obrazac protokola o uzapćenju neprijateljskog ili neutralnog broda (u 3 primerka)

Protokol o uzapćenju broda

Dana 19. u časova, nalazeći se na tačci širine i dužine, potpisati (čin i ime pregledavajućeg oficira) zato određen od komandanta Kr. jugoslovenskog broda došao je na brod „ “ (vrsta broda , zastave , kojim zapoveda (ime zapovednika), a koji je brod prethodno bio pozvan da se zaustavi.

(Dalji tekst prema vrsti slučaja)

1) Neprijateljski brod
Kako proizlazi po ispitivanju brodskih isprava (ili izvođenje označiti razlog) da je imenovani brod neprijateljski i to (označiti narodnost) brod je bio uzapćen.

2) Nedoriješeno
Kako imenovani brod nije mogao da statak prava opravda pravo da vije neutralnu ili savezničku zastavu, on je bio uzapćen.

3) Promena zastave
Kako proizlazi po ispitivanju brodskih isprava i naročito iz isprave , da se imenovani brod, i ako vije zastavu, u stvari mora smatrati kao neprijateljski, pošto se promena zastave, izvršena i jutro sa (navesti prilike pod kojim je iz-

vršena i koja se smatraju kao uzrok da promena ne vredi) nemože smatrati da vredi, brod je bio uzapćen.

4) Otpor protiv pregleda Kako je imenovani brod, pozvan da se zaustavi radi pregleda, pokušao da se protivi silom pregledu, jer je (navesti način kako je vršio otpor) on je bio uzapćen.

5) Nedostatak isprava Kako je zapovednik imenovanog broda nije mogao da mi prikaže potrebne isprave za ustanovljenje (navesti što se nije moglo ustanoviti i zašto na pr. narodnost, itinerer, priroda i odredište tereta, sastav posade, pasaširi) brod je bio uzapćen.

(slično za slučaj da su isprave bile uništene ili krivotvorene)

6) Kontrabanda Kako proizlazi iz (navesti ispravu i prilike) da imenovani brod prevozi ratnu kontrabandu koja se sastoji iz (navesti što) određenu za koja kontrabanda sačinjava sa (označiti vrednost, težinu volumen ili cenu prevoza) više od polovine tovara, brod je bio uzapćen.

7) Kontrabanda i skretanje sa pravu i prilike Kako proizlazi iz (navesti ispravu i prilike) da imenovani brod prevozi ratnu kontrabandu koja se sastoji i

..... (navesti što) određenu za i da je imenovani brod, koji je po (navesti ispravu) trebao da bude na putu iz za

....., dok je očigledno van rute kojom je trebao da plovi, a da zapovednik broda nije mogao opravdati ovo skretanje sa puta, brod je bio uzapćen.

8) Pomaganje neprijatelja Kako proizlazi iz (navesti ispravu ili prilike) da je imenovani brod počinio akt pomaganja neprijatelja tim što je (navesti vrstu pomaganja neprijatelja) brod je bio uzapćen.

9) Povreda blokade Kako proizlazi po ispitivanju brodskih isprava (ili iz navesti prilike) da je imenovani brod određen za (navesti luku ili odredište) koji je obuhvaćen blokadom, da je znao za postojanje blokade, da se nalazi unutar zone dejstva blokirajućih snaga i da je tim povredio (ili pokušao povrediti) blokadu, brod je bio uzapćen.

10) Neprijateljski konvoj Kako je imenovani brod bio u neprijateljskom konvoju (označiti kakav je to bio konvoj i koji su ga neprijateljski brodovi pratili), on je bio uzapćen.

Za opravdanje uzapćenja, oduzete su priložene brodske isprave (navedene u sastavljenom inventaru brodskih isprava) koje su bile zatvorene u zapečaćenu vreću (zapečaćeni omot).

Zapečaćene su ove prostorije , koje sadrže teret, sa pečata.

Izvršeno je saslušanje (označiti lica) čiji su iskazi priloženi. (Ovo je samo po potrebi).

O svemu tome sastavljen je ovaj protokol u 3 primerka od kojih je jedan primerak predat zapovedniku broda „.....“ koji ga je pročitao i potpisao (ili koji je odbio da ga potpiše). Drugi primerak komandantu Kr. broda „.....“ (broda, uzaptivača), a treći biće predan vlastima koje će primiti brod.

Potpis: čin i ime Kr. Jugoslovenska mornarica

PRIMEDBA:

Ako je sa uzapćenog broda uzet deo tereta (napr. pogonski materijal) dodaće se protokolu, unutar teksta:

„Saobrazno ranije dobivenom naređenju izuzeo sam sa broda „.....“ (navesti što: teret, predmete, novac), čije su priroda i količina označene u priloženom protokolu.“

.....

Obrazac za naređenje za skretanje sa rute

(koje se ima uneti rukom u brodski dnevnik)

Dana 19 godine u časova , nalazeći se na tačci širine i dužine potpisati (čin i ime) zato određen od komandanta Kr. jugoslovenskog broda „.....“ iz Kr. jugoslovenskih snaga koje blokiraju (oznake blokirane zone, luke itd.) došao je na brod „.....“ zastave

Kako proizlazi iz (navesti ispravu ili prilike) da je imenovani brod sumnjiv (uz to navesti po mogućnosti osnov sumnje) i da je praktično nemoguće da se na otvorenom moru izvrši temeljiti pretres radi provere sumnje, naređeno je na brodu da se uputi u (ili na tačku: označiti luku ili geografske koordinate tačke) radi vršenja pretresa broda.

Na brod postavljena je naoružana straža (ovo ukoliko je takova zaista postavljena).

Iзвестio sam brod da bi ga neizvršenje ovog naređenja izložilo tome da bude prinuđen na izvršenje i da bi bio podložan privremenom uzapćenju.

Potpis
(čin i ime)
Kr. jugoslovenske mornarice

Prevod:

Le 19..... a..... heures,
étant par de latitude et de longitude.

Le soussigné (grade et nom) désigné à cet effet par le commandant du navire R. yougoslave „.....“, faisant partie des forces navales R. Yougoslaves bloquant s'est rendu à bord du navire “ de pavillon

Attendu qu'il résulte de que ce navire est suspect et qu'il n'est pas pratiquement possible de procéder en haute mer à l'examen approfondi que motive ce soupçon il lui a été ordonné de se rendre à pour y être visité.

Une garde armée a été placée à bord.

Le navire a été informé que l'inexécution du présent ordre l'exposerait à être contraint par la force de s'y conformer et le rendait possible de saisie.

Le soussigné (grade et nom)
de la Marine R. Yougoslave

Prilog 9**Obrazac za protokol o pregledu i uzapćenju ratne kontrabande****Protokol o pregledu broda i uzapćenju ratne kontrabande**

Dana 19..... u časova, nalazeći se na tači širine i dužine potpisati (čin i ime pregledavajućeg oficira), zato određen od Komandanta Kr. Jugoslovenskog ratnog broda “ došao je na brod “ (vrsta broda), zastave, kojim zapoveda (ime zapovednika), a koji je brod prethodno bio pozvan da se zaustavi.

Kako proizlazi po ispitivanju brodskih isprava i to (označiti ispravu) (ili iz pretresa tovara), da imenovani brod prevozi ratnu kontrabandu, koja se sastoji iz (navesti što) određenu za

Pošto je zapovednik izjavio svoju spremnost da predala (ili uništi) ovu kontrabandu
ili

Pošto je zapovednik odbio da predala kontrabandu, a privremeno uzapćeње broda nije moguće s obzirom na sigurnost Kr. broda “ (ili: s obzirom na uspeh operacija koje su u toku) naredio sam da se označena roba, koja predstavlja kontrabandu, izvadi iz prostora broda i pošto je sastavljen sledeći inventar, roba je preneta na Kr. brod

Inventar robe (sa oznakom vrste i količine) *(o izloženju na opštinu obvezničio se odgovarajućim sredstvima)*

Zapovednik predao mi je priloženi od njega overeni prepis isprave (označiti koju), koja se odnosi na robu.

ili

Kako je zadovednik odbio da mi izda overeni prepis isprave, uzeo sam priloženi prepis isprave koje se odnosi na robu.

Osim toga uneo sam belešku u brodski dnevnik o oduzimanju robe.

O svemu tome sastavljen je ovaj protokol u 3 primerka od kojih je jedan primerak predat zapovedniku broda „.....“ koji ga je pročitao i potpisao (ili koji je odbio da ga potpiše). Drugi primerak predat je komandantu Kr. broda „.....“ (broda — uzaptivača), a treći biće predan vlastima koje će primiti uzapćeni brod.

Potpis, (čin i ime)

Kr. jugoslovenske mornarice

Obrazac za belešku o oduzimanju kontrabande

(uneti rukom u brodski dnevnik)

Dana 19 godine u časova, nalazeći se na tačci širine i dužine

potpisati (čin i ime)

zato odreden od komandanta Kr. jugoslovenskog broda „.....“ do šao je na brod „.....“ zastave i tražio je predaju predmete ratne kontrabande, označene u Protokolu pregleda i uzapćenja, koje je i primio. Jedan primerak Protokola predat je zapovedniku broda „.....“, što se sve ovim overava u brodskom dnevniku.

Potpis

(čin i ime)

Kr. jugoslovenske mornarice

Prevod:

Le 19 a heure, étant par de latitude et de longitude

le soussigné (grade et nom) désigné à cet effet par le commandant du navire R. Yougoslave“ s'est rendu à bord du navire „.....“ de pavillon et s'est fait délivrer les articles de contrebande mentionnés dans le procés - verbal de visite et de saisie de contrebande, dont un exemplaire a été remis au capitaine du navire“.

En foi de quoi j'ai signé sur le journal de bord.

signé

(grade et nom)
de la Marine R. yougoslave

Obrazac za protokol o uništenju robe predate uzaptivaču

Protokol o uništenju predate robe

Dana u časova, nalazeći
se na tačci širine i dužine
potpisati Komandant Kr. jugoslovenskog broda
” (čin i ime)
naredio je uništenje dole označene robe, predate dana
po brodu ”
vrsta broda zastave

ili: naredio je uništenje dole označene robe,
uzapčene dana na brodu „.....“
(vrsta broda) zastave

Inventar uništene robe:

Ovo je uništenje bilo potrebno iz sledećih razloga (označiti razloge u vezi sa sigurnošću broda ili uspeha operacija u toku)

O svemu ovom sastavljen je ovaj protokol u 2 primerka, jedan za arhivu i jedan za (označiti pretpostavljenu vlast, kojoj se protokol upućuje zbog dajje rasprave)

čin i ime

Opisac za protokol o uništenju
loge preduzeće uzaptivanja

Protokol o uništenju preduzeće lope

Dana u godine i dne
se na logu gospodarstva Kr. Jugoslovenskega broda
potpisao Komandant Kr. Jugoslovenskega broda
ustređio je uništavanje lope osuđene lope preduzeće dnu
"....." (čin i ime) naredio je uništenje broda „.....“ (vrsta broda
.....) u zapćenog dana zbog
..... (označiti uzroke zapćenja)
....., pošto je prethodno iskrcao posadu i putnike, koji su upućeni na sigurno mesto tim što su
..... (označiti kako je obezbeđena
sigurnost posade i pasažira)

Pošto su na moj brod prenete sve brodske isprave i predmeti i roba označeni u priloženom inventaru, naredio sam da se pristupi uništenju broda „.....“ jer nije postojala mogućnost da se isti sa mesta na kome se je nalazio dovede u luku iz sledećih razloga: (označiti razloge u vezi sa sigurnošću broda uzaptivača ili sa uspehom operacija u toku)

Obrazac za protokol o uništenju
uzapćenog broda

Protokol o uništenju uzapćenog broda

Dana obrazcima u prednjem u časova,
nalazeći se na tačci širine i dužine
potpisati komandant Kr. Jugoslovenskog broda „.....“ (čin i ime) naredio je uništenje broda „.....“ (vrsta broda)

.....) u zapćenog dana zbog
..... (označiti uzroke zapćenja)
....., pošto je prethodno iskrcao posadu i putnike, koji su upućeni na sigurno mesto tim što su
..... (označiti kako je obezbeđena
sigurnost posade i pasažira)

Pošto su na moj brod prenete sve brodske isprave i predmeti i roba označeni u priloženom inventaru, naredio sam da se pristupi uništenju broda „.....“ jer nije postojala mogućnost da se isti sa mesta na kome se je nalazio dovede u luku iz sledećih razloga: (označiti razloge u vezi sa sigurnošću broda uzaptivača ili sa uspehom operacija u toku)

O svemu ovom sastavljen je ovaj protokol u 2 primerka jedan za arhiv i jedan za (označiti prepostavljenu vlast kojoj se protokol upućuje zbog dalje rasprave)

Potpis
čin i ime

Opravak za prilog o uhapšenju
uzapćenog broda

Protokol o uhapšenju uzapćenog broda

Danas je uhapšen uzapćeni brod "Kružnički".
Brod je uhapšen u vreme vođenja konvoja Kružničko - Šabac.
Brod je uhapšen u vreme vođenja konvoja Kružničko - Šabac.
Brod je uhapšen u vreme vođenja konvoja Kružničko - Šabac.
Brod je uhapšen u vreme vođenja konvoja Kružničko - Šabac.
Brod je uhapšen u vreme vođenja konvoja Kružničko - Šabac.
Brod je uhapšen u vreme vođenja konvoja Kružničko - Šabac.
Brod je uhapšen u vreme vođenja konvoja Kružničko - Šabac.
Brod je uhapšen u vreme vođenja konvoja Kružničko - Šabac.
Brod je uhapšen u vreme vođenja konvoja Kružničko - Šabac.
Brod je uhapšen u vreme vođenja konvoja Kružničko - Šabac.
Brod je uhapšen u vreme vođenja konvoja Kružničko - Šabac.
Brod je uhapšen u vreme vođenja konvoja Kružničko - Šabac.
Brod je uhapšen u vreme vođenja konvoja Kružničko - Šabac.
Brod je uhapšen u vreme vođenja konvoja Kružničko - Šabac.

Protokol
čin i ime

Primedba

Obrasci zapresti za vodu uzapćenog broda

Prema obrascima u prednjim prilozima, uz odgovarajuće izmene u tekstu, mogu se sastaviti još ovi dokumenti.

Protokol o uhapšenju lica nađenih na trgovačkim brodovima, činog broda conducteur de prise

Protokol o rekviziciji sanitetskog materijala.

Protokol o priјему uzapćenog broda u luci.

Protokol o pregledu konvojiranih brodova od strane komandanta neutralne pratinje.

Beleška u brodskom dnevniku bolničkog broda, o izdatom naređenju,

Notifikacija o ograničenju koje se naređuje za upotrebu radiotelegrafskog uređaja.

Potpis

Ime, funkcija

Signature

Grade et poste

Stambilj komande

s d b e m i t q

Obrazac zapovesti za vođu uzapćenog broda

Kraljevina Jugoslavija — Royaume de Yougoslavie

Zapovest za vođu uzapćenog broda

Komandant Kr. jugoslovenskog broda „.....“, (čin i ime komandanta) određuje (čin i ime određenog) da vodi uzapćeni brod „.....“, narodnosti i naređuje celom osoblju broda da izvrši njegova naređenja.

Na moru, na Kr. brodu
"..... "dana.....

Potpis
(čin, ime)

Signé
(grade et nom)

J.W. Br.
38935